Rok VI. Nr. 2.

DZIENNIK URZĘDOWY

Wydziału Oświecenia Publicznego

Województwa Śląskiego

KATOWICE 28. lutego 1929.

TREŚĆ:

Cena nr. 2 . . . . zł 1,00
płatnych zaraz po otrzymaniu numeru.
Nr. konta czekowego . P. K. O. 301 973

Rozporządzenia i okólniki.

Poz. 18.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

USTAWA

z dnia 12. stycznia 1929 roku

w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 26. września 1922 r. dotyczącej kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych (Dz. U. R. P. Nr. 90/1922, poz. 828) i ustawy z dnia 16. lipca 1924 r. w przedmiocie zmiany powyższej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 75/1924, poz. 740).

Art. 1. W art. 7 ustawy z 26 września 1922 r. zmienionym przez art. 7 ustawy z dnia 16 lipca 1924 r. po wyrazach „przez zdanie przed końcem" zastępuje się wyrazy „roku szkolnego 1928/29" wyrazami „roku szkolnego 1930/31".

Art. 2. W art. 10 ustawy z 26 września 1922 roku zmienionym przez art. 9 ustawy z 16 lipca 1924 r. po wyrazach „i seminarjów nauczycielskich" wyrazy „winny przed 1 lipca 1925 r." zastępuje się wyrazami „winny przed 1. lipca 1929 r." Wyrazy „którzy przed 1. lipca 1925 r." zastępuje się wyrazami „którzy do powyższego terminu".

Ustęp 2 tego artykułu skreśla się.

Art. 3. W art. 12 ustawy z 26 września 1922 roku zmienionym przez art. 11 ustawy z dnia 16 lipca 1924 r. wyrazy „roku 1928" zastępuje się wyrazami „roku szkolnego 1930/31".

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: **I. Mościcki**

Prezes Rady Ministrów: **K. Bartel**

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

Świtalski.

19.

Rozporządzenie

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 13 grudnia 1928 r.

w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej tymczasowych nauczycieli szkół, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Na podstawie art. 75 i 161 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, której tekst jednolity został ogłoszony w załączniku do rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462), zarządzam w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli tymczasowych z kategorji wymienionych w art. 1 punkt a) powołanej ustawy co następuje:

§ 1. Na nauczycieli tymczasowych mogą być nakładane następujące kary:

1. kara porządkowa upomnienia;
2. kary dyscyplinarne:
   a) nagana,
   b) kara pieniężna do wysokości 20% uposażenia jednomiesięcznego,
   c) zwolnienie ze służby z zachowaniem praw do uposażenia emerytalnego w stosunku do lat rzeczywiście wysłużonych lub do odprawy,
   d) wydalenie ze służby państwowej bez prawa do emerytury lub odprawy i z pozbawieniem prawa zajmowania stanowiska nauczycielskiego w szkolnictwie państwowem, publicznem lub prywatnem.

§ 2. Karę porządkową i kary dyscyplinarne wymienione w § 1 punkt 2 lit. a), b) i c) nakłada na nauczycieli publicznych szkół powszechnych inspektor szkolny; karę wymienioną w § 1 punkt 2 d) w stosunku do nauczycieli publicznych szkół powszechnych oraz wszystkie kary, wymienione w § 1 w stosunku do nauczycieli innych szkół nakłada Kurator Okręgu Szkolnego.

Jeżeli inspektor szkolny przedstawi wniosek o wymierzenie kary wydalenia ze służby państwowej nauczyciela publicznej szkoły powszechnej, a Kurator Okręgu Szkolnego nie przychyli się do tego wniosku, zwraca sprawę inspektorowi szkolnemu celem nałożenia jednej z kar, do nałożenia której uprawniony jest inspektor szkolny.

§ 3. Kary dyscyplinarne wpisuje się do wykazu stanu służby.

§ 4. Do postępowania dyscyplinarnego przeciwko nauczycielom tymczasowym mają zastosowanie postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o po-

stępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341), o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej.

§ 5. Dochodzenie dyscyplinarne przeprowadza władza bezpośrednio przełożona nad szkołą, do której służbowo przynależy obwiniony nauczyciel. Jeżeli inspektor szkolny przedstawi wniosek o wymierzenie kary wydalenia ze służby nauczyciela publicznej szkoły powszechnej, Kurator Okręgu Szkolnego może zarządzić uzupełnienie dochodzenia.

§ 6. Pisemne orzeczenie o nałożeniu jednej z kar wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia należy doręczyć obwinionemu.

§ 7. Władza, uprawniona do nakładania kar dyscyplinarnych (§ 2) może każdej chwili zawiesić nauczyciela w pełnieniu służby, jeżeli wdrożono przeciw niemu postępowanie sądowo-karne lub dyscyplinarne, albo gdy nauczyciel odmówi jawnie posłuszeństwa służbowego, albo też, gdy ze względu na jakość zarzuconego mu uchybienia obowiązkom służbowym lub godności stanu nauczycielskiego dalsze pozostawienie go w służbie naraziłoby powagę szkoły lub groziło dobru szkoły.

Odwołanie od takiego zarządzenia dopuszczalne jest jedynie łącznie z odwołaniem od orzeczenia o nałożeniu kary.

§ 8. Jeżeli nauczyciel w ciągu 2 lat po nałożeniu kary dyscyplinarnej (§ 1 pkt. 2 a) i b) zachowywał się pod każdym względem poprawnie, może władza, która karę nałożyła, na jego prośbę zarządzić wykreślenie tej kary z wykazu stanu służby.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
Świtalski.

20.

ZARZĄDZENIA
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie dozwolenia do użytku w szkołach wydawnictw.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zaliczył niżej wymienione wydawnictwa w poczet dozwolonych i ustalił dla nich następujące kwalifikacje:

I. Podręczniki:

Zarządzeniem z dnia 13 listopada 1928 r. Nr. II. 16807/28:

Gunia Tomasz ks., Zasady wiary katolickiej na tle dziejów biblijnych. Podręcznik dla III-ej klasy gimnazjalnej. Część III. Nowy Zakon. Lwów-Warszawa, Książnica-Atlas, 1928 — dozwolony dla uczniów III-ej klasy szkół średnich ogólno-kszt.;

zarządzeniem z dnia 15 listopada 1928 r. Nr. II. 16922/28:

Szmyd Gerard ks. dr., Liturgika katolicka. Podręcznik szkolny. Lwów, Ossolineum 1928 — dozwolony dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących;

Prużański A., Dzieje biblijne i legendy z ilustracjami, dla żydowskiej młodzieży szkolnej. Część II. Od śmierci Mojżesza do panowania pierwszego króla w Izraelu. Warszawa, 1928, wydanie Gitlina — podręcznik do nauki religji mojżeszowej dozwolony dla uczniów III oddziału szkół powszechnych;

zarządzeniem z dnia 5 grudnia 1928 r. Nr. II. 14484/28:

Arnoldowa Franciszka, Rachunki. Część I. Dla pierwszego oddziału szkół powszechnych. Wydanie szóste. Lwów, 1928, K. S. Jakubowski — dozwolony dla uczniów I oddziału szkół powszechnych;

zarządzeniem z dnia 20 grudnia 1928 r. Nr. II. 17821/28:

Wojnarowicz Feliks, Nauczanie robót z drzewa. Kurs niższy. Warszawa—Łódź, Nasza Księgarnia, 1927 — dozwolony dla uczniów seminarjów nauczycielskich oraz dla nauczycieli robót ręcznych w szkołach ogólnokształcących;

zarządzeniem z dnia 20 grudnia 1928 r. Nr. II. 17823/28:

Moycho St. i Zienkowski Fr., Krótki zarys chemji dla szkół średnich. Wydanie VIII. Warszawa, M. Arct — dozwolony dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących, technicznych i seminarjów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II. 18573/28:

Galle i Radwanowa, Nasza Książka. Wypisy i ćwiczenia dla klasy piątej szkół powszechnych. Wydanie III. Warszawa, M. Arct, 1928 — dozwolony dla uczniów V klasy szkół powsz.;

zarządzeniem z dnia 4 stycznia 1929 r. Nr. II. 18337/28:

Kot Stanisław, Dzieje wychowania. Podręcznik dla seminarjów nauczycielskich. Wydanie drugie, Gebethner i Wolff — dozwolony dla uczniów seminarjów i kursów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 4 stycznia 1929 r. Nr. II. 18614/28:

Machcewicz J. i Hubert T., Zasady radjotelegrafji i radjotelefonji. Wydanie II. Warszawa, Księgarnia J. Lisowskiej, 1929 — dozwolony dla uczniów szkół zawodowych radjotechnicznych;

zarządzeniem z dnia 12 stycznia 1929 r. Nr. II 856/29:

Gebert i Gebertowa, Opowiadania z dziejów ojczystych, dla niższych szkół średnich. Część III. Książnica-Atlas, 1928 — dozwolony dla uczniów III klasy szkół średnich ogólnokształc.

II. Wydania autorów:

Zarządzeniem z dnia 10 grudnia 1928 r. Nr. II. 17812/28:

Asnyk A., Wybór poezyj. Opracował K. Górski. Warszawa, Bibljoteka Polska" — lektura podstawowa dla uczniów kl. VII i VIII szkół średnich ogólnokształcących;

Wyspiański St., Wesele, Opracował L. Płoszewski, Warszawa, „Bibljoteka Polska" — lektura uzupełniająca dla uczniów kl. VIII gimnazjów i obowiązująca na V kursie seminarjów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 30 grudnia 1928 r. Nr. II. 18390/28:

Słowacki Juljusz, Lilla Weneda. Opracował Wł. Szyszkowski. Część I. Tekst. Część II. Objaśnienia i przypisy. Warszawa, „Bibljoteka Polska" — lektura podstawowa dla uczniów VII i VIII kl. gimnazjów oraz VII oddziału szkół powszechnych i IV kursu seminarjów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 4 stycznia 1928 r. Nr. II. 18336/28:

Kochanowski Jan, Treny. Opracował St. Adamczewski. Część I. Tekst. Część II. Objaśnienia i przypisy. Warszawa, „Bibljoteka Polska" — lektura podstawowa dla uczniów kl. VI szkół średnich ogólnokształcących, VII oddziału szkół powsz. i III kursu seminarjów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 7 stycznia 1929 r. Nr. II. 52/29:

Szczepański J., Wybór z pism retorycznych Cycerona. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1928 — wydanie dozwolone dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących.

III. Książki pomocnicze:

Zarządzeniem z dnia 15 listopada 1928 r. Nr. II 16806/28:

Szukalski Jan ks., Podręcznik metodyczny do nauki historji biblijnej. Tom pierwszy. Stary Testament. Poznań, Księgarnia św. Wojciecha, 1928 — dla nauczycieli szkół powszechnych, seminarjów nauczycielskich i szkół średnich ogólnokształcących;

zarządzeniem z dnia 20 grudnia 1928 r. Nr. II. 17822/28:

Chudzikowski Juljusz St., Wzory planów szczegółowych nauki rysunków wraz z metodycznemi wskazówkami. Dla oddziału I, II, III szkoły powszechnej. Lwów, nakł. Księgarni Naukowej, 1928 — dla nauczycieli I, II, III oddz. szkół powszechnych;

zarządzeniem z dnia 4 stycznia 1929 r. Nr. II. 18332/28:

Parkhurst Helen, Wykształcenie według planu daltońskiego. Przekład Z. Umińskiej i H. E. Kennedy. Warszawa, Książnica-Atlas, 1928 — dla uczniów seminarjów oraz kursów nauczyc.;

zarządzeniem z dnia 4 stycznia 1929 r. Nr. II. 18397/28:

Niesiołowski Witold, Praktyczne wskazówki dla zbieraraczy motyli. Cieszyn, Księgarnia Kotuli, 1926 — dla uczniów szkół wszelkich typów, słuchaczy wyższych kursów nauczycielskich oraz nauczycieli;

zarządzeniem z dnia 4 stycznia 1929 r. Nr. II. 18572/28:

Dembowski Jan, Szkice biologiczne. Lwów. Nakł. Państw. Wydawnictw książek szkolnych, 1928 — dla uczniów klas wyższych szkół średnich oraz dla nauczycieli;

zarządzeniem z dnia 5 stycznia 1929 r. Nr. II. 213/29:

Fischer Adam, Lud polski. Podręcznik etnografji Polski. Lwów—Warszawa, Zakład Nar. im. Ossolińskich, 1926 — dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących przy nauce o Polsce współczesnej;

zarządzeniem z dnia 7 stycznia 1929 r. Nr. 78/29:

Bowkiewicz Jan, Rak. Warszawa. Gebethner i Wolff — dla uczniów wyższych klas szkół średnich, słuchaczy wyższych kursów nauczycielskich i dla nauczycieli;

Blank-Weissberg Stefan, Pływak z uwzględnieniem chrabąszcza i niektórych innych chrząszczy krajowych. Warszawa. Gebethner i Wolff — dla nauczycieli;

Gartkiewicz Stanisław, Szczeżuja. Warszawa. Gebethner i Wolff — dla uczniów wyższych klas średnich, słuchaczy wyższych kursów nauczycielskich i dla nauczycieli.

21.

Okólnik

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych i Śl. Urzędu Wojewódzkiego w sprawie podań organizacyj społecznych i samorządowych o zapomogi na prowadzenie akcji społeczno-wychowawczej i kulturalno-oświatowej.

Organizacje społeczne i samorządowe, zgłaszając się do Ministerstwa W. R. i O. P. o zapomogę na prace społeczno-wychowawcze i kulturalno-oświatowe, winny w podaniach wyraźnie precyzować, na jakie prace i w jakiej wysokości pragną otrzymać zapomogę, nadto do podań swych winny dołączyć sprawozdanie merytoryczne i finansowe za ubiegły okres sprawozdawczy, oraz preliminarz budżetowy na następny, względnie bieżący okres.

W preliminarzu uwidocznić należy dochody własne, przypuszczalne zapomogi (samorządów, innych Ministerstw i t. p.), oraz wysokość zapomogi Ministerstwa W. R. i O. P., o jaką organizacja zabiega. Do preliminarza dochodów i wydatków dołączyć należy kalkulacje poszczególnych imprez oświatowych (normy wynagro-

dzenia nauczycieli, prelegentów, normy diet, kosztów przejazdu, opłat lokali, opłaty uczniów, prenumeratorów, kosztorysy urządzeń, budowli i t. p.). Instytucje społeczne (np. zawodowe, spółdzielcze i t. p.), oraz samorządowe, które prowadzą Wydziały Oświatowe, do podań winny dołączyć jedynie sprawozdania i preliminarze Wydziałów Oświatowych.

Organizacje społeczne o charakterze lokalnym, lub oddziały miejscowe względnie powiatowe organizacyj centralnych, samorządy powiatowe lub miejskie składają podania do Ministerstwa W. R. i O. P. za pośrednictwem właściwych Inspektoratów Szkolnych.

Organizacje centralne, działające wyłącznie lub głównie na terenie jednego Kuratorjum, lub oddziały wojewódzkie organizacyj centralnych i samorządy miast wydzielonych składają podania do Ministerstwa W. R. i O. P. za pośrednictwem właściwego Kuratorjum, względnie Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Organizacje centralne, działające na terenie całej Rzeczypospolitej, składają podania bezpośrednio do Ministerstwa W. R. i O. P.

Podania należy kierować do Ministerstwa W. R. i O. P. drogą służbową, bacząc, by posiadały wszystkie omówione wyżej załączniki, przyczem miejscowe władze szkolne (Inspektoraty, Kuratorja, względnie Śląski Urząd Wojewódzki) dołączać winny do podań możliwie wyczerpująco uzasadnione opinje i wnioski, oparte na znajomości danej organizacji, oraz wypowiedzieć się o wartości fachowej, społecznej i państwowo-twórczej podejmowanych prac, do rozwoju których przyczynić się ma zapomoga państwowa.

Podania organizacyj, nie stosujących się do niniejszego zarządzenia, które wpływać będą do Ministerstwa W. R. i O. P. po dniu 1 lipca 1929 r., nie będą rozpatrywane i pozostaną bez odpowiedzi.

Warszawa, dnia 11. grudnia 1928 r. (Nr. I. 18367/28).

Za Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Sł. Czerwiński,**
Podsekretarz Stanu.

22.

Okólnik

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Śląskiego Wydziału Oświecenia i Liceum Krzemienieckiego

w sprawie regulaminu dla kierowników warsztatów oraz innych szkolnych zakładów wytwórczych w państwowych szkołach technicznych i rzemieślniczo-przemysłowych.

Zarządzam wprowadzenie w życie załączonego regulaminu dla kierowników warsztatów oraz innych szkolnych zakładów wy-

twórczych w państwowych szkołach technicznych i rzemieślniczo-przemysłowych.

Warszawa, dnia 20 grudnia 1928 r. (Nr. III. T. C. 11782/28).

Za Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
(—) Sł. Czerwiński,
Podsekretarz Stanu.

Załącznik do Nr. III. T. C. 11782/28.

REGULAMIN.

§ 1. Kierownik warsztatu, względnie innego szkolnego zakładu wytwórczego, obowiązany jest do pełnienia czynności nauczycielskich oraz administracyjnych, związanych z nauką i pracą w warsztacie, względnie innym szkolnym zakładzie wytwórczym, a w szczególności:

a) kieruje nauką warsztatową uczniów i sprawuje nadzór nad ich zachowaniem się, przy pomocy instruktorów i asystentów,
b) zarządza ruchem warsztatowym,
c) kieruje wytwórczością warsztatową i przyjmuje zamówienia,
d) czuwa nad racjonalnem stosowaniem organizacji pracy,
e) czuwa nad całością, stanem inwentarza i jego zaopatrzebowaniem,
f) prowadzi, przy pomocy personelu warsztatowego, magazyn oraz wszelkie przepisane księgi, związane z wytwórczością warsztatu, względnie innego szkolnego zakładu wytwórczego,
g) ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo pracujących,
h) spełnia wszelkie inne czynności, wchodzące w zakres kierownictwa warsztatu, względnie innego szkolnego zakładu wytwórczego, z polecenia dyrektora szkoły.

§ 2. Nauczyciel, pełniący obowiązki kierownika warsztatu lub innego szkolnego zakładu wytwórczego, obowiązany jest przebywać w warsztacie względnie szkolnym zakładzie wytwórczym w ciągu 36 całkowitych godzin na tydzień, przyczem, o ile jest nauczycielem mianowanym, otrzymuje za te czynności uposażenie, przysługujące mu, jako nauczycielowi, na mocy ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska z dnia 9. X. 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) i ustaw z dnia 22. XII. 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 918) i z dnia 1. III. 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 207) oraz wynagrodzenie dodatkowe przewidziane rozporządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 18. II. 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 114). O ile nauczyciel, pełniący obowiązki kierownika warsztatu, względnie szkolnego zakładu wytwórczego, jest pracownikiem kontraktowym, otrzymuje za te czynności wy-

nagrodzenie, jak za 18 godzin lekcji kat. IV, stosownie do okólnika z dnia 30. III. 1926 r. Nr. O. Prez. 1130/26 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6. poz. 50) oraz dodatkowe wynagrodzenie, przewidziane rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 18. II. 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18. poz. 114).

§ 3. O ile warsztat, względnie inny szkolny zakład wytwórczy, czynny jest ponad 36 godzin na tydzień, kierownikowi mogą być przydzielone dodatkowe godziny kierownictwa w liczbie, nie przekraczającej 10 godzin na tydzień.

§ 4. Godziny obecności kierownika warsztatu, względnie innego szkolnego zakładu wytwórczego w warsztacie lub szkolnym zakładzie wytwórczym, ustala dyrektor szkoły w porozumieniu z kierownikiem, w rozmiarach, przewidzianych w §§ 2 i 3 niniejszego zarządzenia.

§ 5. Nauczycielowi, pełniącemu obowiązki kierownika warsztatu lub innego szkolnego zakładu wytwórczego, mogą być również powierzone w szkole lekcje, z tem zastrzeżeniem, że muszą się one odbywać poza godzinami, wymienionemi w §§ 2, 3 i 4 niniejszego zarządzenia.

§ 6. Przepisy niniejsze będą stosowane w tych warsztatach oraz innych szkolnych zakładach wytwórczych, do których zostaną wprowadzone osobnem zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

23.

Okólnik

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do wszystkich władz i urzędów, podległych bezpośrednio Ministerstwu W. R. i O. P. w sprawie stosowania art. 25 ustawy emerytalnej.

Ministerstwo Skarbu, okólnikiem z dnia 6 grudnia 1928 r. L. D. I. 6488/5/28 podało następujące wyjaśnienie, dotyczące stosowania art. 25 ustawy emerytalnej:

Przy stosowaniu w praktyce art. 25 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 6, poz. 46 z r. 1924) wyłoniła się kwestja czy pod pojęcie wynagrodzenia w rozumieniu powołanego artykułu mogą być podciągane również te różne dodatki, które emeryt, zajmujący stanowisko w służbie w instytucji państwowej lub samorzadowej, otrzymuje obok płacy w formie dodatku mundurowego, mieszkaniowego na rodzinę, za godziny nadliczbowe, tytułem premji lub remuneracji i t. p.

W kwestji tej Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów i w myśl wyjaśnień Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej z dnia 19 lutego 1927 r. L. dz. 1575/305/27 I. F. 13/3473 oznajmia, co następuje.

Artykuł 25 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. ma na celu zapobieżenie temu, aby emeryt, zajmujący jakkolwiek stanowisko w służbie w instytucji państwowej lub samorządowej za wynagrodzeniem, nie otrzymywał w tym samym czasie z tego samego źródła, a mianowicie z opodatkowania obywateli, dwóch uposażeń, wynoszących razem kwotę wyższą niż ta, którą otrzymywałby, gdyby w danym okresie czasu pozostawał w służbie czynnej, i to w tym charakterze służbowym, z którego przeszedł w stan spoczynku. Jeżeli więc wynagrodzenie, otrzymywane przez emeryta w służbie w instytucji państwowej lub samorządowej, jest równe uposażeniu, jakieby otrzymywał, gdyby pozostawał nadal w służbie czynnej w danym okresie czasu, albo gdy jest wyższe od tego uposażenia służbowego, wypłata emerytury winna być wstrzymana. Jeżeli jednak wspomniane wynagrodzenie wynosi kwotę niższą, niż kwota uposażenia, jakieby emeryt otrzymywał, gdyby pozostawał nadal w służbie czynnej — to wówczas otrzymuje on emeryturę tylko w takiej wysokości, która razem z wynagrodzeniem, pobieranem z tytułu zajmowanego stanowiska w instytucji państwowej lub samorządowej odpowiada kwocie uposażenia służbowego, jakieby pobierał w służbie czynnej w danym okresie czasu w tym charakterze służbowym, z którego przeszedł w stan spoczynku.

Dla oznaczenia tej kwoty, czyli dla oznaczenia wymienionego w art. 25 ustawy emerytalnej „uposażenia", przywiązanego do tego szczebla grupy, do którego emeryt został zaliczony ostatnio w służbie czynnej — to zauważyć należy, że pojęcie tego „uposażenia" nie można zacieśniać do uposażenia przewidzianego w art. 3 ustawy uposażeniowej (z dodatkiem regulacyjnym w tymże artykule ustawy oznaczonym) w wymiarze dla samotnego bez dalszych wogóle dodatków, a tem mniej do wysokości uposażenia ostatnio pobieranego w służbie czynnej.

Należy mieć to na uwadze szczególnie, o ile chodzi o emerytów byłych państw zaborczych i emerytów, przeniesionych w stan spoczynku, na podstawie ustaw emerytalnych, obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. Ta ustawa w art. 25 ma bowiem na myśli nietylko uposażenie zasadnicze z art. 3 ustawy uposażeniowej z dodatkami regulacyjnemi, lecz także wszystkie dodatki, które w myśl obowiązujących przepisów przywiązane są do pewnej grupy uposażenia, względnie których wysokość jest zależna bezpośrednio lub pośrednio od grupy uposażenia i szczebla, do których odnośny emeryt ostatnio w czynnej służbie należał albo też został zaszeregowany. Wchodzą tu więc w rachubę oprócz regulacyjnego dodatku: stołeczny, względnie kresowy, mieszkaniowy z art. 66 lit. „a" ustawy uposażeniowej, wyrównawczy z art. 118 ustawy uposażeniowej oraz rodzinny (ekonomiczny) z art. 4 ustawy uposażeniowej.

Co do sposobu obliczania ze stanowiska art. 25 ustawy emerytalnej wyżej wymienionych dodatków, stołecznego, względnie kresowego i mieszkaniowego — to przyjąć należy, że podstawą dla obliczenia wysokości ewentualnego uposażenia jest to uposażenie wraz z wyżej wymienionemi dodatkami, jakie w danym okresie czasu emeryt pobierałby w miejscowości, w której objął stanowisko w służbie w instytucji państwowej lub samorządowej. Dodatki te nie byłyby więc zaliczone do uposażenia, gdyby w miejscowości, gdzie emeryt służbę objął, nie obowiązywały, i odwrotnie — zaliczyćby je należało w razie, gdyby emeryt objął służbę w miejscowości, gdzie urzędnikom takie dodatki się należą.

Dodatek ekonomiczny podpada pod pojęcie uposażenia, jeżeli emeryt miałby do niego prawo, gdyby pozostawał w służbie czynnej.

Natomiast inne dodatki aniżeli wyżej wymienione — a mianowicie te, które są ściśle związane z pełnieniem tylko pewnego rodzaju czynnej służby, jak np. dodatek mundurowy dla wojskowych i dodatki uzasadnione szczególnemi właściwościami służby, przyznawane na zasadzie art. 10 ustawy o uposażeniu, nie mogą być zaliczane do uposażenia czynnej służby w rozumieniu art. 25 ustawy emerytalnej.

W szczególności też nie mogą tu być wliczane także dodatki służbowe, wprowadzone dla wojskowych na mocy uchwały Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1926 r. (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 21, poz. 225 ex 1926). Dodatki te bowiem są **ściśle związane z pełnieniem pewnych funkcyj czynnej służby**, przyczem powołana uchwała Rady Ministrów, celem wymiaru tych dodatków, dzieli osoby wojskowe na 10 kategoryj wedle układu odmiennego, niż to przyjęto w art. 66 ustawy uposażeniowej, gdzie wprowadzono 14 grup dla wojskowych zawodowych.

Nie mogą również być zaliczone do uposażenia czynnej służby w rozumieniu art. 25 ustawy emerytalnej nie przywiązane do uposażenia służbowego, wypłacane nie perjodycznie i stale, lecz tylko sporadycznie, w miarę uznania lub szczególnych zasług przyznawane, wszelkiego rodzaju zasiłki i zapomogi, premje i remuneracje, nagrody za gorliwą pracę lub godziny nadliczbowe, względnie za wyniki służbowe, lub też ryczałty na wydatki służbowe, zwroty kosztów podróży służbowych i t. p.

Z drugiej strony dla oznaczenia kwoty wynagrodzenia w rozumieniu art. 25 ustawy emerytalnej, pobieranego przez emeryta, który objął stanowisko w służbie w instytucji państwowej lub samorządowej, należy przyjmować wszelkie wynagrodzenia z dodatkami tak w gotówce jak w naturze z wyjątkiem nie przywiązanych do otrzymywanego wynagrodzenia stale i perjodycznie, lecz otrzymywanych tylko sporadycznie w miarę uznania i szczególnych zasług, przyznawanych różnych zasiłków i zapomóg, premji i remuneracyj, nagród za gorliwą pracę lub godziny nadlicz-

bowe, względnie za wyniki służbowe, lub też ryczałty na wydatki służbowe, zwrot kosztów podróży służbowych i t. p.

Z zestawienia obliczonych według uwag powyższych kwot uposażenia służbowego, jakieby emeryt pobierał, gdyby w danym okresie czasu i w danej miejscowości pozostawał w służbie w tym stopniu i w tym charakterze służbowym, w którym przeszedł w stan spoczynku, a z drugiej strony wynagrodzenia pobieranego w służbie instytucji państwowej lub samorządowej, oraz emerytury, do jakiej ma prawo, gdy nie zajmuje stanowiska w instytucji państwowej lub samorządowej, można ustalić, czy i w jakiej kwocie dany emeryt może otrzymywać uposażenie emerytalne obok wynagrodzenia w służbie instytucji państwowej lub samorządowej.

W sposób powyższy można ustalić różnicę w każdym prawie wypadku już z góry przy przyjęciu emeryta do służby w instytucji państwowej lub samorządowej.

Przy tem ustalaniu, jak również przy każdej zachodzącej następnie zmianie, będzie można bezzwłocznie powiadomić władze asygnujące uposażenie emerytalne w myśl § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 320), co umożliwi tym władzom przekazywanie do wypłaty w przepisanym terminie kwot, należnych odnośnym emerytom.

Warszawa, dnia 22 grudnia 1928 r. (Nr. O. Prez. 7921/28).

Za Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) **Sł. Czerwiński,**

Podsekretarz Stanu.

24.

Okólnik

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 22 stycznia 1929 r. Nr. I. Prez. 70/29

w sprawie ogłoszenia nowego wykazu szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych w roku szk. 1928/29.

Powołując się na punkt 1 okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 września 1925 r. Nr. 95/14604. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości nowy, zmieniony i uzupełniony wykaz szkół prywatnych, w których nauka uprawnia w roku szkolnym 1928/29 do zwrotu opłaty szkolnej w myśl ustępu trzeciego artykułu 10 ustawy z dnia 9-go października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) względnie art. 6 § 1 ustawy z dnia 5-go grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem, oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107).

Wykaz ten, dołączony do niniejszego okólnika, obowiązuje na rok szkolny 1928/29, z tem zastrzeżeniem, że w szkołach handlowych uprawnienie do zwrotu opłat szkolnych nie odnosi się do klas przygotowawczych.

Zarazem Ministerstwo W. R. i O. P. unieważnia wykaz, dołączony do okólnika z dnia 8. sierpnia 1928 r. Nr. O. Prez. 4655/28, ogłoszony w „Monitorze Polskim" z dnia 31 sierpnia 1928 r. Nr. 200, poz. 446, jak również zmiany i uzupełnienia wykazu tego, podane do wiadomości okólnikiem z dnia 2 listopada 1928 roku Nr. O. Prez. 6438/28.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
(—) Świtalski.

Załącznik do okólnika Nr. I. Prez. 70/29.

WYKAZ

szkół prywatnych, w których nauka uprawnia w roku szkolnym 1928/29 do zwrotu opłat szkolnych,

I. Szkoły średnie ogólnokształcące:

Ł. Województwo Śląskie.

1. Rybnik — gimnazjum żeńskie Zgromadzenia SS. Urszulanek.

II. Zakłady kształcenia nauczycieli.

K. Województwo Śląskie.

1. Bielsko — Seminarjum nauczycielskie żeńskie ubogich SS. Szkolnych de Notre Dame.
2. Bielsko—Seminarjum nauczycielskie męskie (koedukacyjne) ewangelickie.

III. Szkoły Zawodowe.

Ł. Województwo Śląskie.

1. Bielsko — Szkoła Zawodowa Żeńska Macierzy Szkolnej.
2. Bielsko — Jednoroczna Szkoła Przyspobienia Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
3. Cieszyn — Jednoroczna Szkoła Przys. Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
4. Katowice — Szkoła Budownictwa Związku Samodzielnych Polskich Budowniczych na Śląsku.
5. Katowice — Jednoroczna Szkoła Przys. Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
6. Katowice — Miejska Szkoła Handlowa.
7. Królewska Huta — Miejska Szkoła Handlowa.

8. Królewska Huta — Miejskie Gimnazjum Handlowe.
9. Królewska Huta — Wojewódzka Szkoła Mechan.-Hutnicza.
10. Królewska Huta — Jednoroczna Szkoła Przysposobienia Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
11. Rybnik — Szkoła Zawodowa Żeńska SS. Urszulanek.
12. Rybnik — Seminarjum Zawodowe Nauczycielek Zgromadzenia SS. Urszulanek.
13. Rybnik — Jednoroczna Szkoła Przysposobienia Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
14. Rybnik — Szkoła Handlowa 4-letnia Izby Handlowej w Katowicach.
15. Tarnowskie Góry — Szkoła Zawodowa Żeńska Narodowej Organizacji Kobiet.
16. Tarnowskie Góry — Jednoroczna Szkoła Przysposobienia Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
17. Wodzisław — Jednoroczna Szkoła Przysposobienia Handlowego Izby Handlowej.

25.

Okólnik

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

do Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich, i średnich szkół zawodowych w sprawie zaopatrzenia się w „Księgę sprawozdań rocznych ze stanu wychowania fizycznego".

W celu ułatwienia układania sprawozdań ze stanu wychowania fizycznego w szkołach, notowania wszelkich zmian, a zwłaszcza postępu w tej dziedzinie, — polecam dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i średnich szkół zawodowych zaopatrzenie się w specjalną „Księgę sprawozdań rocznych ze stanu wychowania fizycznego". — Książka ta na wzór książki sanitarnej szkolnej ułatwi porównanie rozwoju wychowania fizycznego w danej szkole w ciągu szeregu lat. Służyć ma ona na lat 5. Oryginał sprawozdania pozostaje w szkole, kopję dyrekcja wydziera i przesyła corocznie przed 15 lipca do Kuratorjum.

Warszawa, dnia 18stycznia 1929 r. (Nr. I. W. F. 384/29).

Za Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Sł. Czerwiński.**
Podsekretarz Stanu.

26.

Okólnik

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Liceum Krzemienieckiego oraz Dyrekcyj, Kierownictw i Nauczycielstwa szkół powszechnych i szkół średnich ogólnokształcących w sprawie zmian w materjale nauczania w siedmioklasowych publicznych szkołach powszechnych i gimnazjach państwowych w drugiem półroczu roku szkolnego 1928/29.

Zgodnie z zapowiedzią, zawartą w § 6 zarządzenia z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. 235/29, wydaję dołączoną do niniejszego okólnika instrukcję, określającą zmniejszenie materjału nauczania w wymienionych szkołach w drugiem półroczu bieżącego roku szkolnego. W czasie właściwym będą również ogłoszone wskazania, dotyczące roku szkolnego 1929/30.

Obecne zmiany w programach zostały określone w sposób możliwie wyraźny i stanowczy, z istoty rzeczy jednak użyte sformułowania pozostawiają nieraz dużo pola inicjatywie i zaradności nauczyciela. Wobec tego w określonych przez instrukcję granicach nauczycielstwo winno wykazać — co z naciskiem podkreślam — usilną i skuteczną dbałość o to, aby zmniejszenie liczby godzin nauczania było istotną ulgą dla młodzieży.

Przypominam, że źródłem przeciążenia młodzieży bywa najczęściej bądź nieodróżnianie przez nauczycieli obowiązujących programów właściwych od t. zw. przykładów rozwinięcia programów, które to przykłady podają zazwyczaj ilość materjału naukowego, możliwą do wyczerpania tylko w najlepszych warunkach, bądź też złe rozumienie wskazówek metodycznych i przeciążanie młodzieży uciążliwemi pracami (zwłaszcza domowemi) o bardzo nieraz małej wartości kształcącej.

Warszawa, dnia 23 stycznia 1929 r. (Nr. II. 2255/29).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
(—) **Świtalski.**

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego
L: O. P. I. 4135.

Dyrekcjom państwowych i komunalnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i kierownictwom szkół powszechnych podaję powyższy okólnik wraz z instrukcją do wiadomości i zastosowania się do zawartych w niej wskazówek.

W 7-mio klasowych szkołach powszechnych górnośląskiej części Województwa Śląskiego należy zastosować zmiany w materjale nauczania mimo, że plany godzin szkolnych pozostają w szkołach tych niezmienione. W szkołach powszechnych cieszyńskiej części Województwa

Śląskiego, w których plany godzin szkolnych zostały unormowane okólnikiem z dnia 21. II. b. r. L. O. P. I-3628 należy instrukcję zastosować w całej pełni. .

Co do szkół średnich ogólnokształcących, to plany godzin szkolnych zostały im przesłane okólnikiem z dnia 29. I. b. r. L. O. P. II-583. Wskutek zmian w materjale naukowym zawartych w niżej podanej instrukcji, może się zdarzyć, że wypadałoby opuścić cały dział nauki w pewnym przedmiocie. Celem uniknięcia podobnych wypadków, zechcą Dyrekcje zwracać się z odpowiednimi wnioskami do Wydziału Oświecenia Publicznego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz.**
Naczelnik Wydziału Ośw. Publ.

Załącznik do okólnika Nr. II. 2255/29.

INSTRUKCJA

dotycząca zmian w materjale nauczania w siedmioklasowych publicznych szkołach powszechnych i gimnazjach państwowych w drugiem półroczu r. s. 1928/29.

1. Siedmioklasowa szkoła powszechna i gimnazjum niższe.

A. Siedmioklasowa szkoła powszechna.

1. Język polski.

Oddziały II, III i IV. Przeznaczenie w każdym z tych oddziałów jednej godziny na naukę pisma nie stwarza dla nauczyciela nowego zadania, lecz jest tylko bardziej szczegółowem i wyraźnem uregulowaniem sprawy wyrabiania, rozwijania i utrwalenia należytej techniki pisania. Można przytem, a nawet lepiej, zamiast jednej godziny tygodniowo poświęcać na ten cel dwa razy po pół godziny szkolnej. Wyodrębnienie pewnej części czasu na ćwiczenia kaligraficzne nie zwalnia bynajmniej nauczycieli od obowiązku roztaczania również poza tym czasem bacznej kontroli nad czytelnością i estetyką pisma uczniów.

Zwiększenie ogólnej liczby godzin w oddziale IV nie może pociągać za sobą w żadnym razie powiększenia ilości ani też podniesienia stopnia trudności materjału gramatycznego, należy natomiast wzmocnić pracę nad ćwiczeniami ortograficznemi.

2. Nauka o Polsce współczesnej w oddziale VII.

Jeżeli część geograficzno-gospodarcza programu szczegółowego (działy I i II) nie została ukończona, nauczyciel winien znacznie skrócić to, co ma jeszcze do opracowania, uwzględniając tylko rzeczy najistotniejsze.

Opracowanie działu III dostosować należy do zmniejszenia liczby godzin w sposób następujący:

W szkole wiejskiej omówić należy szczegółowiej tylko gminę wiejską, w szkole miejskiej — tylko miejską.

Z ustępu, dotyczącego samorządu powiatowego, skreślić należy: „Przedsiębiorstwa samorządowe, podnoszące dobrobyt i kulturę powiatu. Przykłady i wzory urządzeń najlepszych“, jako punkty osobne, i poprzestać jedynie na takich wzmiankach z tego zakresu, które okażą się niezbędnemi do skonkretyzowania i zobrazowania punktu: „Zakres spraw, należących do samorządu powiatowego“.

Dalej ulega skreśleniu punkt: „Zadanie samorządu i rola każdego obywatela“, jako wyodrębnione zagadnienie ogólne, gdyż wystarczy omówienie tej sprawy przy zapoznawaniu się z każdym z poznawanych rodzajów samorządu zosobna.

Z ustępu, zaczynającego się od słów: „Jedność wewnętrzna państwa“, opuścić należy: „Urzędy. Sieć administracyjna“. Wystarczy krótka wzmianka o roli wojewodów i starostów, związana z odwołaniem się do poznanego już poprzednio podziału administracyjnego kraju.

Przy omawianiu działalności sądów nie można się wdawać w szczegóły, np. bliższe określanie roli różnych instancyj i t. p.

Rozpatrzenie organizacji szkolnictwa winno mieć cel ściśle praktyczny: poinformowanie młodzieży o możliwych drogach dalszego kształcenia się.

Skreślić należy ustęp:

„Troska państwa o wyżywienie obywateli. Działalność gospodarstwa państwa“.

Sprawie opieki Państwa nad obywatelami polskimi zagranicą poświęcić należy jedynie krótką wzmiankę o znaczeniu praktycznem.

Co się tyczy zrzeszeń społecznych wystarcza wiadomości o ważniejszych zrzeszeniach, **działających na najbliższym obszarze,** i zużytkowanie tych przykładów do uświadomienia wagi samodzielnej twórczości społecznej, nie należy zaś dążyć do żadnej wyczerpującej i szczegółowej klasyfikacji oraz przeglądu możliwych spółek i stowarzyszeń. Wobec tego obecna redakcja odpowiedniego ustępu programu przestaje obowiązywać.

Wreszcie opuścić należy w omawianem półroczu szkolnem sześć ustępów końcowych programu (od słów „Bogactwo mowy polskiej“.).

3. Nauka o przyrodzie.

Oddział IV. Należy pominąć punkty 18, 26 i 28 programu szczegółowego.

Wskazane poniżej punkty programu ulegają skróceniu i otrzymują brzmienie natępujące:

20. Rośliny wiosenne: złoć, pierwiosnek, zawilec, sasanka, jaskier, rzeżucha; podobieństwo i różnice ich kwiatów.
21. Ssaki i ptaki wodne: wydra, zimorodek, czajka, dzika kaczka (ryby się opuszcza, gdyż są one opracowywane w kursie III oddziału, w pp. 38 i 39).

25. Ślimak winniczek, hodowle i obserwacje mięczaków wodnych.
30. Kilka pospolitych roślin polnych i łąkowych, np. tasznik, jaskółcze ziele, powój, pięciornik, dzwonki.
31. Zaznajomienie się z pospolitemi owadami, np. pszczołą, mrówką, muchą, grabarzem, pasikonikiem, jakimś motylem, np. bielinkiem — bez kolejnego układania w rzędy.
33. Uzupełnienie i odnawianie zbiorów szkolnych.

Zaniechać należy porządkowania zbiorów według grup systematycznych, jak należało czynić dotychczas zgodnie z pp. 20, 31 i 33 w ich dawnej redakcji.

Oddział VI. Należy pominąć działy IV i V programu ogólnego (magnetyzm i elektryczność).

4. Roboty ręczne.

Wobec zmniejszenia się do połowy liczby godzin w oddz. V zmniejszy się z konieczności liczba wykonanych robót i obniży się stopień ich trudności, osiągany z końcem roku szkolnego.

B. Gimnazjum niższe.

1. Język nowożytny obcy.

Klasa I. Należy przerobić mniej więcej połowę materjału przeznaczonego dotychczas według programu względnie podręcznika na klasę II. W szczególności w zakresie materjału gramatycznego należy kierować się tem, aby ograniczyć naukę form czasownikowych do czasu teraźniejszego (trybu oznajmującego i bezokolicznika).

Klasa III. Pominąć wypadnie z podręcznika ustępy mniej ważne według uznania nauczyciela.

2. Historja.

W klasie I należy przejść z odpowiedniemi pominięciami i skrótami w porównaniu z dotychczasowym sposobem wypełniania wskazanych ram programowych szereg obrazów dziejowych do Zygmunta III (wyłącznie). Aby to uskutecznić przy zastosowaniu podanego przykładu rozwinięcia programu, należy usunąć z dotychczasowego kursu klasy pierwszej punkty: 26, 28, 29, 31, 33, z kursu klasy drugiej punkty: 3, 4, 7, 8, 11, 13, 16, połączyć w jedną lekcję w kursie klasy I punkty 34 i 35.

Kurs klasy II należy zakończyć kongresem wiedeńskim. Aby umożliwić to przyśpieszenie, należy przy zastosowaniu podanego przykładu rozwinięcia usunąć z kursu klasy II punkty: 25, 28, 30, 32, 33, 35, 37, 39, 44, z kursu klasy III punkty: 1, 4, 5, 10, 12; nadto połączyć w kursie klasy II pp.: 40 z 41, 45 z 46, w kursie klasy III: 8 z 9.

W klasie III należy skończyć kurs mimo obniżenia się liczby godzin w drugiem półroczu do jednej tygodniowo; w tym celu przy zastosowaniu podanego przykładu rozwinięcia należy usunąć

punkty: 27. 28, 29, 30. 31, 34, 35, 38, 39, 40. 41, 47, połączyć 36 z 37-ym.

3. Geografja.

W klasie I należy opuścić dział 3 programu: „Ogólny przegląd mapy politycznej Europy w celu zorjentowania uczniów w stosunku Polski do państw europejskich".

W klasie II opuścić należy z działu 5-go programu: „Człowiek — życie gospodarcze i kulturalne".

W klasie III należy omówić szczegółowiej z Europy tylko państwa, sąsiadujące z Polską, następnie Francję i Anglję, jako potęgi kolonjalne. Włochy zaś i Grecję ze względu na naukę historji w klasie IV — inne państwa mniej szczegółowo, ze zwróceniem uwagi tylko na rzeczy najcharakterystyczniejsze bądź pod względem przyrodniczym (lodowce — Szwajcarja, fjordy — Norwegja i t. p.), bądź pod względem kulturalnym.

Godziny, zaoszczędzone w ten sposób oraz zapomocą innych skrótów, dotyczących szczegółów rozwinięcia, przeznaczyć należy w klasach I i II na wycieczki, w klasie III — na ćwiczenia kartograficzne.

4. Nauka o przyrodzie.

Metoda nauczania nie ulega zmianie, a więc w szczególności, mimo usunięcia osobnych godzin, przeznaczonych dotychczas na wycieczki, należy uczyć nauki o przyrodzie żywej w dalszym ciągu nietylko w klasie i pracowni, lecz w miarę możności, w ogrodach szkolnych, ogrodach centralnych, a także na wycieczkach.

Przy stosowaniu w klasach II i III t. zw. programu B kurs nauki o przyrodzie żywej w klasie II skrócić należy bez zmiany zasadniczej treści i wytycznych punktów zapomocą odpowiedniego zmniejszenia liczby przykładów, obserwacyj i ćwiczeń w sposób, dostosowany do warunków, w których się praca odbywa (położenie szkoły, stan zbiorów szkolnych i t. d.).

W klasie III wskazane 5 godzin przeznaczyć należy — przy programie B — tylko na fizykę i chemję, przytem nauczyciel, nie odstępując od obowiązującego „rozkładu materjału", opuści w rozwinięciu tego materjału niektóre szczegóły mniej ważne z dotychczas uwzględnianych.

Tam, gdzie się stosuje w klasach II i III program A, zmniejszenie liczby godzin będzie dotyczyło w tych obu klasach fizyki i chemji w ciągu 2 miesięcy (luty—marzec), nauki o przyrodzie żywej — w ciągu pozostałej części półrocza. W tych warunkach redukcje, odmienne nieco w szczegółach, winny być jednak dokonane w myśl tych samych wskazówek ogólnych co przy programie B.

5. Rachunki z geometrją.

Klasa I. Zmniejszenie liczby godzin odbije się tylko na szczegółach rozwinięcia i liczbie ćwiczeń.

6. Pismo.

Klasa I. Wobec przerwania osobnej nauki pisma wszyscy nauczyciele, a zwłaszcza nauczyciel języka polskiego, zwrócić winni tem baczniejszą uwagę na czytelność i estetykę pisma i prowadzić tem bardziej systematyczną kontrolę zeszytów ucznia również z tego punktu widzenia.

7. Rysunek.

Klasa I. Program nie ulega zasadniczej zmianie, ze względu jednak na zmniejszenie w ciągu tego półrocza liczby godzin nauczyciel winien pominąć ćwiczenia trudniejsze.

8. Śpiew.

Klasa II. Należy przenieść do klasy III początek systematycznej nauki o gamach.

II. Gimnazjum wyższe.

A. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

1. Język polski.

Klasa V. Należy pominąć informacje o piśmiennictwie w Polsce od jego początków do wystąpienia Reja, poza tem zaś zmniejszyć ilość lektury uzupełniającej.

2. Historja.

Klasy VI i VII. Nie należy usuwać ani przesuwać do klasy następnej żadnego z działów obowiązującego programu, ale przejść mniej szczegółowo, niż przy dawniejszym wymiarze czasu, działy następujące:

Z kursu klasy VI: „Polska w czasie przewagi Francji na zachodzie a Turków na wschodzie. Równowaga Europy w oparciu o militaryzm absolutnych monarchij a anarchja możnowładcza w Polsce“.

Z kursu klasy VII: „Walki narodów o samodzielności i jedność narodową“. Okres zbrojnego pokoju“. Wielka wojna powszechna“.

3. Przyrodoznawstwo.

Klasa IV. Przy przeglądzie porównawczym roślin zielonych można opracować monograficznie tylko dwie rośliny niższe, np.: mech i sosnę lub paproć i sosnę, inne zaś rozpatrywać tylko dla porównania między sobą.

Na ćwiczenia przeznaczyć należy przeciętnie połowę czasu, t. j. 1 godzinę tygodniowo.

4. Fizyka z kosmografją.

Klasa VII. Z nauki o polaryzacji należy pozostawić jedynie wiadomości wstępne, najelementarniejsze, poza tem opuścić należy „Wiadomości zasadnicze o metodach optycznych wyznaczania

temperatury", zagadnienie rozkładu energji w widmie sprowadzić do krótkiej wzmianki.

Klasa VIII. Należy pominąć niektóre zagadnienia, np. następujące:

„Watmetry".

„Ogniwa i baterje termoelektryczne; zastosowania".

O prądzie trójfazowym zostawić należy tylko wzmiankę; opis dynamomaszyny o prądzie trójfazowym opuścić.

„Cechowanie ampermetru przy pomocy woltametru; kulomb i amper (raz jeszcze)" należy zmienić na „Określenie ampera na podstawie elektrolizy".

Dalej można pominąć:

„Wiadomości wstępne o sposobach wyznaczania ładunku elektronu".

„Wiadomości ogólne o elektryczności atmosferycznej".

Co się tyczy ciał promieniotwórczych, uwzględnić należy jedynie wiadomości najbardziej zasadnicze.

W każdej z tych obu klas (VII i VIII) na ćwiczenia ma przypadać 2 godziny tygodniowo.

5. Chemja.

Klasa V. Należy opuścić: fosforjak, chlorki fosforu, cyjan; pominąć monograficzne omówienie arsenu, boru, baru i manganu; ze sposobów fabrykacji sody uwzględnić tylko jeden (Solvay'a), jako przykład wielkiego przemysłu chemicznego.

Na ćwiczenia przeznacza się 2 godziny tygodniowo.

6. Matematyka.

Klasa VIII. Jakkolwiek zmniejszenie liczby godzin jest stosunkowo nieznaczne, a dział 4 programu daje nauczycielowi dużo swobody, w razie większych trudności można pominąć: „zastosowanie indukcji do ustalenia twierdzenia o tożsamości wielomianów; dzielenie wielomianu przez wielomian (jednoznaczność dzielenia); podzielność wielomianu zmiennej x przez x + a".

B. Wydział humanistyczny.

1. Język polski.

Klasa VII. W dziale lektury podstawowej należy pominąć „Kordiana", zmniejszyć wybór z „Beniowskiego", przytem w żadnym razie nie wykraczać poza pieśni I—V, poza tem należy jeszcze zmniejszyć stosownie do potrzeby ilość lektury uzupełniającej.

Klasa VIII. Należy wydatnie ograniczyć lekturę uzupełniającą.

2. Język łaciński.

Klasa VIII. Należy zmniejszyć ilość opracowywanych tekstów.

3. Historja.

Klasa VI. Rozwijanie obowiązującego programu, którego charakter ramowy nie pozwala na żadne skreślenia, należy dostosować do zmniejszonej liczby godzin zapomocą pominięcia mniej ważnych szczegółów, dotychczas uwzględnianych.

4. Przyrodoznawstwo.

Klasa IV. **Należy zmniejszyć liczbę przykładów,** ale nie wprowadzać powierzchowności w ich opracowaniu. Punkt C przykładu rozwinięcia programu winien zająć nie więcej niż 15 godzin.

Na ćwiczenia przeznaczyć należy przeciętnie 1 godzinę tygodniowo.

5. Matematyka.

Klasa VII. Nie należy przechodzić działów: „Zastosowanie funkcyj trygonometrycznych do rozwiązywania trójkątów dowolnych (cztery wypadki zasadnicze). Pojęcie o zastosowaniach do miernictwa".

6. Rysunek. Śpiew i muzyka.

Nadobowiązkowa nauka rysunku oraz śpiewu i muzyki w klasach VII i VIII winna się odbywać nadal według dotychczasowego programu.

C. W y d z i a ł k l a s y c z n y (nowego typu).

1. Język polski.

Klasa VII. Należy przenieść z lektury podstawowej do lektury uzupełniającej domowej „Śluby panieńskie" A. Fredry i wybraną tragedję Szekspira, przy odpowiedniem zmniejszeniu liczby innych utworów, przeznaczonych przez nauczyciela do czytania w charakterze lektury uzupełniającej.

2. Filologja klasyczna.

Język łaciński. Klasa VIII. Należy zmniejszyć ilość opracowywanych tekstów, zwłaszcza z zakresu lektury uzupełniającej.

Kultura klasyczna. W klasie VII część pracy dotychczasowej przenieść należy na lekcje obu języków klasycznych, w klasie VIII — na lekcje języka greckiego, zmniejszając równocześnie ilość opracowywanych tekstów. Poza tem należy dokonać wyboru rzeczy najistotniejszych, szczegóły mniej ważne bądź uwzględniać w referatach uczniów, bądź uważać w większym stopniu niż dotychczas na uzupełnienia i ilustracje, których utrwalenie pamięciowe nie jest wymagane, bądź wreszcie pomijać, gdy brak na nie czasu.

3. Geografja.

Klasa IV. Należy opuścić część końcową programu, a mianowicie: „Granice państwa polskiego; ustrój polityczny Rzeczypospolitej. Podział państwa administracyjny (przegląd i opis woje-

wództw), szkolny, kościelny, wojskowy. Polacy poza granicami państwa".

Klasa V. Nauczyciel winien pominąć w tem półroczu mniej więcej czwartą część kursu całorocznego, odkładając jej opracowanie na przyszłość. Przy stosowaniu podanego przykładu rozwinięcia część pominięta może się rozpoczynać od Szwajcarji (włącznie).

4. Fizyka z chemją.

Klasa VII. Naukę o cieple należy przechodzić według programu skróconego, a mianowicie:

Temperatura — rozszerzalność ciał stałych i ciekłych. Termometry. Rozszerzalność gazów. Wzmianka o termometrze gazowym. Pomiar ciepła metodą mieszania wody. Zmiana stanu skupienia i zależność temperatury topnienia i wrzenia od natury cieczy i ciśnienia zewnętrznego. Para nasycona. Różnica między gazem a parą. Wilgotność. Ciepło jako energja. Maszyna parowa tłokowa, najważniejsze stadja jej rozwoju.[1])

Na wiadomości z dziedziny chemji można w danych warunkach poświęcić nie więcej niż 15 godzin szkolnych.

Klasa VIII. Ścisłe stosowanie się do redakcji dotychczasowego programu nie jest obowiązujące w omawianem półroczu. Przy opracowaniu zagadnień z dziedziny magnetyzmu i elektryczności należy mianowicie pominąć szczegóły, posiadające znaczenie wyłącznie teoretyczne, konieczne jest jednak zapoznanie się młodzieży z zasadniczemi prawami i najważniejszemi zastosowaniami.

Przeznaczać należy w tych obu klasach, podobnie jak poprzednio przy 4 godzinach, przeciętnie połowę ogólnej liczby godzin na ćwiczenia laboratoryjne.

5. Matematyka.

Klasa VI. Należy opuścić cały punkt 4 programu algebry, t. j. rozszerzenie pojęcia wykładnika i logarytmy.

Klasa VII. Należy opuścić w omawianem półroczu ze względu na stratę jednej godziny w tym czasie, a zyskanie natomiast 1 godziny przez cały rok szkolny 1929/1930 w klasie VIII, część następującą kursu trygometrji:

„Funkcje sumy i różnicy dwóch kątów. Rozwiązywanie trójkątów dowolnych (cztery przypadki zasadnicze). Miara teoretyczna kątów". Odpowiednie zastosowania do zdań geometrycznych i fizycznych.

---

[1]) Jak w programie gimnazjum klasycznego dawnego typu z roku 1923, z drobnemi różnicami.

27.

Ministerstwo Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

W sprawie dodatku ekonomicznego.

Na podstawie wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu z dnia 1 lutego 1929 r. Nr. D. III. 87/1 podaję do wiadomości, że funkcjonarjuszowi państwowemu nie należy się dodatek ekonomiczy na syna, który pełni obowiązkową służbę wojskową, chociażby w tym czasie był równocześnie słuchaczem wyższej uczelni. Należy bowiem wziąć pod uwagę, że syn ten w czasie służby wojskowej pozostaje na całkowitem utrzymaniu Skarbu Państwa (mieszkanie, umundurowanie, wyżywienie, żołd).

Warszawa, dnia 13 lutego 1929 r. (Nr. I. Prez. 813/29).

(—) **W. Kiliński** ppłk. dypl.
p. o. Dyrektora Departametu.

28.

Ministerstwo Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

W sprawie świąt żydowskich.

W bieżącym roku szkolnym ze względu na to, że ilość dni wolnych od nauki zwiększy się z powodu panujących mrozów, Ministerstwo zarządza, aby, z przypadających 14 dni wolnych od nauki na ferje Wielk. Nocy, prywatne szkoły średnie ogólnokształcące, do których uczęszcza wyłącznie młodzież wyznania mojżeszowego, świętowały tylko 6 dni (od 27 marca do 1 kwietnia włącznie), pozostałe zaś 8 dni przeznacza się na święta Pesach (od 25 kwietnia do 3 maja).

Warszawa, dnia 14 lutego 1929 r. (Nr. II-3242/29).

Dyrektor Departamentu:
(—) **Wł. Żłobicki.**

29.

Śląski Urząd Wojewódzki — Katowice, dnia 14 lutego 1929 r.
Wydział Oświecenia Publicznego
L. O. P. I. 2818.

Okólnik

do Dyrekcyj i Kierownictw Wszystkich Zakładów Naukowych w Województwie Śląskiem

w sprawie wycieczek szkolnych na Powsz. Wystawę Krajową w Poznaniu.

Poniżej podaję instrukcję Kuratora Okr. Szk. Pozn. z dnia 15. I. 1929 Nr. O. 596/29 do wiadomości i ścisłego stosowania za-

wartych w niej wskazówek. Zarazem dodaję, że karty zgłoszeń, o których jest mowa w instrukcji, otrzymują inspektoraty szkolne (50 egzemplarzy) dyrekcje szkół średnich, zawodowych i seminarjów nauczycielskich tak państwowych jak i prywatnych (po dwa egzemplarze) wprost z Kuratorjum Poznańskiego.

W toku jest również wysyłka materjałów propagandowych o Powszechnej Wystawie Krajowej. Wysyła się mianowicie broszurkę p. t. „Co każdy wiedzieć powinien o Powszechnej Wystawie Krajowej?" do inspektoratów szkolnych po 100 egzempl., oraz wszystkich szkół średnich, zawodowych i seminarjów nauczycielskich po 4 egzemplarze. Do inspektoratów szkolnych wysyła się równocześnie po 6 egzemplarzy kolorowego rolniczego plakatu reklamowego Powszechnej Wystawy Krajowej, celem umieszczenia ich w największych szkołach powszechnych wiejskich. Seminarja nauczycielskie otrzymują po 1 egzemplarzu innego plakatu.

Przesłane materjały propagandowe polecam jaknajstaranniej wyzyskać do systematycznej propagandy na rzecz Powszechnej Wystawy Krajowej, szczególnie zaś do pogadanek we wszystkich szkołach, a w miarę możności także wśród miejscowego społeczeństwa. Plakaty reklamowe winny być wszędzie należycie rozmieszczone.

Po dodatkowe materjały propagandowe jak i po wszelkie informacje w sprawie wycieczek na Powszechną Wystawę Krajową winny się Kierownictwa szkół zwracać wprost do Komitetu Wystawowego przy Kuratorjum w Poznaniu.

Równocześnie podaję do wiadomości okólnik Dyrekcji Kolei Państwowej w Katowicach następującej treści:

Wobec spodziewanego w czasie trwania P. W. K. w Poznaniu bardzo intensywnego ruchu pasażerskiego i wynikających z tego powodu poważnych trudności ruchowych na dworcu w Poznaniu, a w szczególności, o ile będzie chodziło o umieszczenie większej ilości, czy to pojedyńczych wagonów ze zbiorowemi wycieczkami, czy to osobnych składów dodatkowych pociągów pasażerskich, Dyrekcja Kolei Państwowych będzie zmuszoną do wydania stosownych zarządzeń, zmierzających do uregulowania wzmożonego ruchu pasażerskiego.

Biorąc pod uwagę, że w niektórych wypadkach w zjazdach weźmie udział od 10—25 tysięcy uczestników, których przewiezienie i umieszczenie w kwaterach stanowić będzie dla miarodajnych czynników poważne trudności, Dyrekcja zwraca się z prośbą do organizatorów wycieczek szkolnych o dostarczenie możliwie dokładnych informacyj odnośnie do projektowanych wycieczek, które prosimy przesłać w formie zestawienia według następującego wzoru:

L. p.	Kto organizuje wycieczkę	Stacja wyjazdu	Ilość uczestników	Dzień wyjazdu	Pobyt na P. W. K.		Przejazd nastąpi		Uwaga
					od	do	pociągiem zwykłym	w osobnych wagonach	

Zgłoszenia wycieczek szkolnych dla Dyrekcji Kolejowej prześlą Kierownictwa szkół Pow. Urz. Szkolnym najpóźniej do **dnia 20. marca b. r.**, zaś P. U. Szkolne zebrane zgłoszenia prześlą W. O. P. **do dnia 25. marca b. r.**

W związku z organizowaniem zbiorowych wycieczek szkolnych na Wystawę w Poznaniu, polecam zwalniać harcerzy od uczestnictwa w tych wycieczkach, o ile biorą udział w Zlocie Narodowym, organizowanym przez Komendy harcerskie.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz**
Naczelnik Wydziału Ośw. Publ.

Załącznik do LOP. I-2818.

INSTRUKCJA
w sprawie wycieczek szkolnych na Powsz. Wystawę Krajową w Poznaniu.

Okólnik Kuratora Okr. Szk. Poznańskiego z dnia 15 stycznia 1929.
Nr. O. 596/29.

Do

PP. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich.

W wykonaniu rozporządzenia Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30 października 1928 r. Nr. O. Prez. 6237/28, dotyczącego wycieczek młodzieży szkolnej na Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu, podaję do wiadomości co następuje:

1. Wszelkie wycieczki młodzieży szkolnej należy zgłaszać bezpośrednio do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego w terminie do 1 kwietnia 1929 r. Zgłoszenie należy uważać za ważnie dokonane dopiero z chwilą otrzymania potwierdzenia z Kuratorjum w Poznaniu. Po nadejściu tego potwierdzenia należy bezzwłocznie przekazać na konto Kuratorjum w P. K. O. nr. 211 608 zadatek w wysokości 1,— zł. od każdego uczestnika wycieczki. W razie nienadesłania zadatku do dnia 15 kwietnia 1929 r. zgłoszenie jest uważane za niebyłe.

Ze względu na spodziewany duży napływ wycieczek młodzieży szkolnej zaleca się podać 3 terminy do wyboru Kuratorjum. Kuratorjum zastrzega sobie w każdym razie możność wyznaczenia innego terminu względnie odrzucenia wniosku w razie wyczerpania kontyngentu przewidzianego na dany okres.

Zadatek przepada, jeżeli wycieczka na oznaczony czas, albo też wcale nie przybędzie.

Kuratorjum może zapewnić opiekę, nocleg i wyżywienie tylko tym wycieczkom, które najskrupulatniej i najdokładniej będą przestrzegały podanych tu warunków.

2. Zgłoszenia wyciecki należy dokonać za pomocą karty zgłoszenia, którą otrzymać można w Kuratorjach Okręgów Szkolnych (dla szkół średnich, zawodowych i seminarjów) oraz w inspektoratach (dla szkół powszechnych). W zgłoszeniu należy podać:

a) ilość młodzieży biorącej udział w wycieczce z wyszczególnieniem liczby uczniów i uczenic i podaniem ich wieku;
b) ilość nauczycieli względnie nauczycielek towarzyszących wycieczce;
c) dzień przybycia wycieczki do Poznania;
d) dzień odjazdu wycieczki z Poznania;
e) na ile śniadań, obiadów i kolacyj dziennie reflektuje wycieczka;
f) co pragnie zwiedzić poza Poznaniem w obrębie Okręgu Poznańskiego (Gniezno — Kruszwica — Inowrocław — Bydgoszcz; Czarnków — Międzychód — Chodzież; w okolicach Poznania: Rogalin, Kórnik, Gołuchowo);
g) nazwisko i stanowisko służbowe odpowiedzialnego kierownika;
h) czy młodzież i w jakiej liczbie przybywa z popisami (czego?) i czy w strojach regionalnych?
i) podpis kierownika szkoły, stwierdzający, że są mu znane warunki niniejsze oraz że zgadza się na urządzenie wycieczki.

3. Rozliczenia za wszystkie zadatkowane zamówienia dokonuje odpowiedzialny kierownik wycieczki po przybyciu do Poznania. Winien on przed wyjazdem do Poznania zebrać od uczestników wycieczki należności za przewidziane wydatki zbiorowe (bilet kolejowy w obie strony, noclegi, wyżywienie, wstęp na Powszechną Wystawę Krajową) oraz pewną mniejszą sumę na wydatki nieprzewidziane.

4. Wycieczka może tylko w tym wypadku przyjechać do Poznania, jeśli otrzyma piśmienne zawiadomienie z Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego, że wszystko dla wycieczki jest przygotowane i że nic nie stoi na przeszkodzie jej przyjazdowi. Bez takiego zawiadomienia żadna wycieczka nie może wyruszyć, gdyż Kuratorjum nie może jej zapewnić pomieszczenia. Liczenie

na jakieś względy lub szczęśliwy zbieg okoliczności byłoby lekkomyślne i bezprzedmiotowe.

5. Najpóźniej na cztery dni przed oznaczonym w zgłoszeniu dniem przyjazdu wycieczki do Poznania, należy podać Kuratorjum dokładny czas przyjazdu pociągu (godzinę i minuty) oraz kierunek, z którego wycieczka przybywa. Zgłoszenie to może być dokonane telegraficznie.

6. Na każde 30 młodzieży winien towarzyszyć wycieczce conajmniej jeden nauczyciel względnie nauczycielka.

Jeżeli wycieczka jest mieszana t. j. składa się z uczni i uczenic, musi jej towarzyszyć conajmniej jeden nauczyciel i jedna nauczycielka (na każde 30 dzieci).

7. W wycieczkach może uczestniczyć zgodnie z cytowanem na wstępie rozporządzeniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego tylko następująca młodzież:

a) uczniowie VI i VII oddziałów szkół powszechnych,
b) uczniowie od III do VIII kl. (włącznie) szkół średnich,
c) uczniowie szkół i kursów zawodowych,
d) uczniowie seminarjów i kursów nauczycielskich,
e) młodzież po ukończeniu lat trzynastu, znajdująca się nie niżej niż w VI oddziale, szkoły powszechnej,
f) uczestnicy kursów dla dorosłych, uniwersytetów ludowych i świetlic prowadzonych przez Państwo, samorządy i instytucje społeczne, subsydjowane przez Państwo,
g) młodzież z Okręgu Szkolnego Poznańskiego bez względu na rodzaj szkół, mająca conajmniej ukończonych 12 lat.

Młodzież słabą, chorowitą, ułomną i t. d. należy bezwzględnie wykluczyć od udziału w wycieczce.

8. Wycieczki mogą przybywać do Poznania dopiero począwszy od 1 czerwca do końca września 1929 r. Ze względu na słabszą prawdopodobnie frekwencję w miesiącach letnich należy wyzyskać przedewszystkiem miesiące wakacyjne: lipiec i sierpień oraz ostatni miesiąc wystawowy: wrzesień.

9. Każdą wycieczkę oczekuje na dworcu o podanej poprzednio przez kierownika wycieczki godzinie przyjazdu pociągu funkcjonarjusz komisji wycieczkowej, który zaprowadzi wycieczkę do lokalu noclegowego. Funkcjonarjuszowi temu należy okazać otrzymane z Kuratorjum potwierdzenie zgłoszenia wycieczki.

Najkrótszy czas pobytu w Poznaniu wynosi 2 dni; najdłuższy — dla wycieczek z dalszych stron — 4 dni. Pobyt dłuższy niż 4 dni jest niemożliwy.

10. Lokale przeznaczone na pomieszczenie wycieczki odbiera jej kierownik od zarządcy lokalu, stwierdzając wspólnie z nim ewtl. zauważone uszkodzenia. Zarządcy temu należy uiścić natychmiast po przybyciu taksę noclegową zgodnie ze zgłoszoną liczbą uczestników za cały czas pobytu. Równocześnie należy podać zarządcy dokładnie dzień i godzinę oddania lokalu. Godzina

ta nie może przekraczać godziny 17-tej tego dnia, który został podany w zgłoszeniu jako dzień odjazdu.

11. Wszelkie uszkodzenia i zanieczyszczenia dokonane przez wycieczkę zostaną usunięte na jej koszt.

Za wszelkie uszkodzenia jest kierownik wycieczki materjalnie odpowiedzialnym wobec Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego.

12. Kierownik wycieczki jest wraz z towarzyszącymi nauczycielami całkowicie odpowiedzialnym za powierzoną jego opiece młodzież w czasie całego pobytu w Poznaniu, t. j. tak w obrębie lokalu noclegowego we dnie i w nocy oraz podczas zwiedzania wystawy i zabytków miasta.

13. Wszyscy uczestnicy wycieczki winni przestrzegać ściśle regulaminu wycieczkowego w lokalu noclegowym; regulamin ten zostanie doręczony ponadto kierownikowi wycieczki po przybyciu do Poznania. Kierownik wycieczki winien pouczyć tak przed wyjazdem jak i po przybyciu do Poznania młodzież o konieczności zachowania bezwzględnej czystości w lokalach noclegowych oraz godziwego zachowania się w czasie pobytu w Poznaniu.

14. Każda wycieczka otrzyma w Poznaniu przewodnika, który ją oprowadzi tak po wystawie jak i po mieście według zgóry ułożonego planu, przystosowanego tak do wieku jak i rodzaju szkoły młodzieży. Jakiekolwiek samowolne zmiany tego planu przez kierowników wycieczek są wykluczone. Ewtl. specjalne życzenia należy podać już przy zgłoszeniu wycieczki. Życzenia takie będą mogły być uwzględnione jednak tylko pod warunkiem, że normalny tok odprawy innych wycieczek nie zostanie przez to naruszony.

15. Dokładne koszta pobytu w Poznaniu nie dadzą się w tej chwili jeszcze określić. Dla orjentacji zaznaczam, że ceny te będą sie obracały w następujących granicach:

1. Nocleg najwyżej do 1,50 zł.
2. Całodzienne utrzymanie 2,50 zł. (śniadanie 60 gr., obiad 1,— zł., kolacja 90 gr.).
3. Opłata kosztów administracyjnych i opieki lekarskiej dziennie 70 gr.
4. Jednorazowy wstęp na wystawę 1,— zł.

Koszt jednodniowego pobytu w Poznaniu wraz z jednorazowem zwiedzeniem wystawy wyniesie zatem najwyżej 5,70 zł.

Ściśle obliczone koszta pobytu w Poznaniu będą mogły być podane dopiero z chwilą ukończenia wszystkich potrzebnych przygotowań.

Dla informacji kierowników wycieczek podaję, że przy zwiedzaniu miasta winni być przygotowani na inne drobne wydatki, jak np. na przejazd tramwajem (bilet 20 gr.), wstęp do Ogrodu

Zoologicznego (30 gr.) i t. p. Należy też pamiętać o pewnej drobnej kwocie na aprowizację na drogę powrotną.

16. Uczestnicy wycieczki otrzymują w Poznaniu tylko łóżko względnie siennik. Każdy uczestnik wycieczki winien być zatem zaopatrzony w następujące przybory:

1. 1 koc,
2. 1 poduszę (jasiek),
2. 1 ręcznik i mydło,
4. 1 szczotkę do obuwia (na 3 osoby),
5. 1 szczotkę do zębów,
6. dostateczną ilość bielizny,
7. o ile możności 1 prześcieradło,
8. 1 menażkę,
9. 1 naczynie półlitrowe (garnuszek emaljowany lub aluminjowy),
10. nóż, widelec, łyżkę,
11. zapas żywności na podróż do Poznania,
12. każda wycieczka winna być w posiadaniu apteczki podręcznej.

Kierownik wycieczki winien wraz z kierownikiem odnośnego zakładu sprawdzić przed wyruszeniem wycieczki, czy wszyscy uczestnicy są zaopatrzeni w powyższe przybory; uczestnicy, którzy przyborów powyższych nie posiadają, powinni być od udziału w wycieczce wykluczeni.

Ze względu na osobistą wygodę uczestników wycięczek zaleca się, aby powyżej wymienione przedmioty były spakowane w plecakach. Aby jednak oszczędzić młodzieży zbytecznych wydatków na zakup plecaków i t. d., zaleca się, aby szkoły, urządzające zbiorowe wycieczki do Poznania, zorganizowały u siebie szycie plecaków dla potrzebującej młodzieży. Zaznaczam, że młodzież nie powinna zabierać ze sobą żadnych innych pakunków (kartonów zawijanych w papier i t. p.). Pakunki takie zostaną oddane przymusowo do przechowania na dworcu w Poznaniu na koszt wycieczki.

Ze względu na spodziewany znaczny napływ cudzoziemców na P. W. K. winni kierownicy wycieczek zwrócić baczną uwagę na jak naschludniejszy wygląd młodzieży.

17. Zniżka na kolejach wynosi dla wycieczek szkolnych w myśl zarządzenia Ministerstwa Komunikacji z dnia 12 listopada 1928 r. (III/14054/28) 66 procent w każdą stronę.

Organizatorzy wycieczek winni sobie zawczasu zapewnić u miejscowych władz kolejowych przejazd kolejowy do Poznania. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego w sprawach dotyczących przejazdu wycieczek pośredniczyć nie będzie.

U w a g a: Kuratorjum Okr. Szk. Pozn. podjęło wysyłkę materjału propagandowego o P. W. K. do wszystkich inspektoratów szkolnych, dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących i za-

wodowych oraz seminarjów nauczycielskich. P. P. Inspektorzy i Dyrekcje zechcą dopilnować, aby materjały te zostały należycie przez szkoły i nauczycielstwo wyzyskane do systematycznej propagandy na rzecz P. W. K.

W sprawie masowych przejazdów kolejowych zaleca się wejść w porozumienie z filjami biura „Orbis" względnie z jego Centralą we Lwowie, ul. Jagiellońska 22.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) **Dr. J. Namysł.**

30.

OKÓLNIK

Wydziału Oświecenia Publicznego do Kierownictw wszystkich dokształcających szkół wiejskich w sprawie regulaminu i przepisów dyscyplinarnych dla uczniów tych szkół.

Poniżej podaję do wiadomości i stosowania regulamin szkolny oraz przepisy dyscyplinarne dla uczniów. Kierownictwa szkół zechcą z jego postanowieniami zaznajomić grona nauczycielskie i uczniów.

Katowice, dnia 24. stycznia 1929 r. (L. OP. III-1175).

Za Wojewodę:
(—) **Dr.Ręgorowicz**
Naczelnik Wydziału Ośw. Publ.

Załącznik do L. O. P. III-1175.

REGULAMIN SZKOLNY DLA DOKSZTAŁCAJĄCYCH SZKÓŁ WIEJSKICH.

Zakres przepisów.

§ 1. Regulamin szkolny zawiera przepisy i postanowienia, według których mają się zachowywać uczniowie dokształcających szkół wiejskich.

Stosunek uczniów do nauczycieli.

§ 2. Uczniowie winni odnosić się do całego grona nauczycielskiego szkoły ze czcią i okazywać mu posłuszeństwo.

Odmówienie posłuszeństwa, nieokazywanie winnej czci, tajenie lub świadome przekręcanie prawdy podlega karze.

Stosunek uczniów do kolegów.

§ 3. Stosunek uczniów między sobą winien się opierać na wzajemnej grzeczności i uprzejmości. Skargi za doznane krzywdy winni uczniowie przedkładać wychowawcy klasy.

Rozmowy, któreby mogły obrażać narodowe lub religijne uczucia ucznia, są najsurowiej wzbronione.

Przywłaszczanie sobie cudzych rzeczy nawet mało wartościowych podlega niezależnie od ewentualnych dochodzeń karnosądowych karom dyscyplinarnym.

Odpowiedzialność uczniów za szkody wyrządzone.

§ 4. Jakkolwiek uszkadzanie lub zanieczyszczanie lokali szkolnych, urządzenia szkolnego, pomocy naukowych i przyborów szkolnych oraz prac współuczniów jest surowo zakazane.

Uszkodzenia, wynikłe z nieostrożności, winien wynagrodzić uczeń względnie jego rodzice. Szkody wyrządzone świadomie lub złośliwie pociągają ponadto za sobą ukaranie winnego.

Uczniom nie wolno bez polecenia nauczyciela otwierać i zamykać okień, zapalać i gasić światło, manipulować około urządzeń wentylacyjnych i ogrzewalnych.

Uczęszczanie do szkoły.

§ 5. Każdy uczeń jest obowiązany do regularnego uczęszczania na naukę w dniach i godzinach, wyznaczonych podziałem godzin.

§ 6. W razie z góry przewidzianej przeszkody w braniu udziału w nauce winien uczeń zyskać zwolnienie od nauki i to na jedną godzinę od odnośnego nauczyciela, na jeden dzień nauki od wychowawcy klasy, na czas dłuższy od kierownika szkoły.

Jeżeli w gospodarstwie domowem, w którym uczeń zamieszkuje, panuje choroba zakaźna, winien uczeń wstrzymać się od uczęszczania na naukę aż do wygaśnięcia choroby i przy pojawieniu się w szkole przedłożyć świadectwo lekarskie, że uczęszczanie ucznia do szkoły nie zagraża zakażeniem innych uczniów.

O zachorowaniu ucznia lub innych nieprzewidzianych przeszkodach należy zawiadomić wychowawcę klasy lub Kierownictwo szkoły w przeciągu trzech dni.

Przy ponownem zjawieniu się ucznia w szkole winien uczeń usprawiedliwić swą nieobecność, przedkładając podpisane przez rodziców lub opiekunów poświadczenie, wpisane w odpowiednich rubrykach książeczki kontrolnej. Poświadczenie powinno zawierać powód opuszczenia nauki, datę i liczbę opuszczonych godzin.

Uczniowie, uczęszczający do szkoły dobrowolnie (§ 4 statutu dokształcających szkół wiejskich) usprawiedliwiają swą nieobecność ustnie.

Wychowawca i Kierownik szkoły mają prawo, o ile zachodzą wątpliwości co do usprawiedliwienia nieobecności ucznia chorobą, zażądać przedłożenia świadectwa lekarskiego albo jeżeli uczeń ma prawo korzystać z dobrodziejstw kasy chorych, poświadczenia Kasy Chorych.

§ 7. Absencje notuje się w listach obecności, katalogu głównym, poświadczeniach uczęszczania i świadectwach. Absencje nieusprawiedliwione pociągają za sobą obniżenie noty zachowania się i kary przewidziane w § 15. statutu dokształcających szkół wiejskich.

Uczniowie, uczęszczający do szkoły dobrowolnie podlegają za nieusprawiedliwione absencje karom, przewidzianym w § 21 niniejszych przepisów.

Zmiana mieszkania ucznia.

§ 8. Rodzice wzgl. opiekunowie ucznia winni zawiadomić Kierownictwo szkoły o każdej zmianie mieszkania przez ucznia i to w przeciągu dni trzech od daty zaszłej zmiany.

Książeczki kontrolne.

§ 9. Każdy uczeń otrzymuje na początku roku szkoln. książeczkę kontrolną służącą do notowania obecności i nieobecności ucznia w szkole, informowania rodziców i opiekunów o uczęszczaniu ucznia do szkoły, notowania przez rodziców i opiekunów usprawiedliwienia nieobecności ucznia w szkole. Każdy uczeń winien nosić stale do szkoły książeczkę kontrolną, przedkładać ją przed nauką nauczycielom do podpisu celem stwierdzenia obecności i przedkładać ją również na końcu każdego tygodnia rodzicom i opiekunom do podpisu. W razie zaginięcia książeczki winien uczeń poprosić wychowawcę klasy o wystawienie nowej książeczki.

Zachowanie się uczniów przed i po nauce.

§ 10. Budynek szkolny otwiera się na kwadrans przed rozpoczęciem nauki. Gromadzenie się przed budynkiem szkolnym tak przed, jak i po nauce, jest zakazane.

Uczniowie winni w ciągu kwadransu przed nauką szkolną zgromadzić się w sali szkolnej dla nich przeznaczonej, wchodzić do sali szkolnej z odkrytą głową, niezwłocznie zająć przeznaczone dla siebie miejsca i w spokoju oczekiwać przybycia nauczyciela.

Uczniowie spaźniający się winni spóźnienie usprawiedliwić. Niedostatecznie usprawiedliwione spóźnienie jest uważane za nieusprawiedliwione opuszczenie nauki i jako takie karane.

Uczniowi nie wolno wyznaczonego mu miejsca zmienić albo opuszczać bez zezwolenia.

Przynoszenie do szkoły lasek i innych przedmiotów niepotrzebnych przy nauce jest zakazane.

Uczniowie winni opuszczać budynek szkolny spokojnie pod opieką nauczycieli.

Palenie tytoniu w budynku szkolnym i w najbliższem otoczeniu budynku szkolnego jest zakane. Plucie na podłogę, ściany oraz urządzenie szkolne jest surowo zakazane.

Przed wejściem do budynku szkolnego winni uczniowie oczyścić obuwie z błota lub śniegu.

Zachowanie się uczniów w czasie nauki.

§ 11. Każdy uczeń winien przynosić ze sobą do szkoły potrzebne książki i przybory szkolne, o ile ich nie dostarcza uczniom sama szkoła.

§ 12. Przy wejściu do klasy względnie wyjściu z klasy Kierownika, nauczycieli i innych osób, którym uczniowie winni okazywać cześć, są uczniowie obowiązani powstać z miejsc.

§ 13. Naukę rozpoczynają i kończą uczniowie modlitwą, odmawianą głośno przez jednego ucznia, wskazanego przez nauczyciela.

§ 14. W czasie nauki winni uczniowie skupić całą swoją uwagę na przedmiot nauki, w nauce nie przeszkadzać i nie zajmować się rzeczami, nie należącemi do nauki.

Uczniowi nie wolno w czasie nauki odzywać się inaczej, jak tylko na pytanie lub wezwanie nauczyciela, kierownika lub organu, przeprowadzającego wizytację szkoły.

W razie potrzeby winien uczeń prosić o zezwolenie odezwania się przez podniesienie ręki.

§ 15. Uczniom nie wolno w czasie pauz opuszczać budynku szkolnego bez zezwolenia.

W czasie nauki może wywołać ucznia z klasy kierownik szkoły lub wychowawca klasy.

W czasie nauki jest wstęp do sal szkolnych dozwolony, tylko organom przeprowadzającym wizytację szkoły, i kierownikowi szkoły. Członkom Rady Opiekuńczej oraz osobom zwiedzającym szkołę dozwolony jest wstęp tylko w towarzystwie kierownika szkoły.

Korzystanie z bibljoteki szkolnej.

§ 16. Uczniowie mają prawo korzystać z bibljoteki szkolnej dokształcającej szkoły wiejskiej, a jeżeli ta bibljoteka nie posiada, z bibljoteki tej szkoły, w której jest pomieszczona dokształcająca szkoła wiejska. Uczniowie winni książki wypożyczone zwrócić bibljotekarzowi w oznaczonym czasie.

Za uszkodzenia i stratę książek wypożyczonych winien uczeń uiścić odszkodowanie.

Zachowanie się uczniów poza szkołą.

§ 17. Czuwanie nad zachowaniem się uczniów poza szkołą należy do obowiązków rodziców i opiekunów uczniów.

Uczniowie, dopuszczający się przekroczeń w drodze do, lub ze szkoły, podlegają karom policyjnym.

Świadectwa.

§ 18. Wystawiane przez szkołę poświadczenia i świadectwa są dokumentami publicznemi. Świadome niszczenie ich podlega karze dyscyplinarnej, sfałszowanie dochodzenia karno-sądowym.

Wystąpienie ze szkoły.

§ 19. Wystąpienie ucznia ze szkoły może w zasadzie nastąpić tylko z końcem tego roku szkolnego, w którym uczeń ukończył osiemnasty rok życia względnie przed ukończeniem osiemnastego roku życia, jeżeli uczeń ukończył całkowity kurs szkoły z pomyślnym wynikiem.

W razie zmiany miejsca zamieszkania winien uczeń zgłosić to w Kierownictwie szkoły, które urzędowo zawiadamia Kierownictwo dokształcającej szkoły wiejskiej nowego miejsca zamieszkania ucznia o dokonanej zmianie. Uczeń winien bezzwłocznie zgłosić się w Kierownictwie szkoły nowego miejsca zamieszkania i tam uczęszczać do szkoły.

Kary dyscyplinarne dla uczniów obowiązkowo uczęszczających do szkoły.

§ 20. Przekroczenia regulaminu przez uczniów obowiązkowo uczęszczających do szkoły podlegają następującym karom:

a) drobne przekroczenia podlegają karze upomnienia przez nauczyciela,

b) większe przekroczenia i powtarzające się drobne pomimo upomnień przekroczenia, opuszczenie z winy ucznia nauki szkolnej albo kilkakrotne z winy ucznia powtarzające się spaźnianie się na naukę, brak uwagi w czasie nauki, brak pilności podlegają karze nagany, które zależnie od okoliczności może być stopniowana przez
   1. wpisanie nagany do katalogu głównego i książeczki kontrolnej,
   2. udzielenie jej przez kierownika szkoły wobec wszystkich uczniów albo wobec grona nauczycielskiego i przez wpisanie jej do katalogu głównego i książeczki kontrolnej,

e) powtarzające się większe przekroczenia podlegają karze pieniężnej w myśl § 15 statutu dokształcających szkół wiejskich. Karę te wymierza Urząd Okręgowy na podstawie doniesienia Kierownictwa szkoły.

Kary dyscyplinarne dla uczniów dobrowolnie uczęszczających do szkoły.

§ 21. Przekroczenia postanowień zawartych w §§ 1 do 19 przez uczniów dobrowolnie uczęszczających do szkoły podlegają karze:

a) upomnienia,
b) nagany,
c) zagrożenia wydaleniem,
d) wydaleniem ze szkoły.

Kary wymienione pod c. i d. mogą być wymierzone tylko na podstawie uchwały Rady Pedogogicznej.

Karę wydalenia ze szkoły należy stosować:

a) w razie nieusprawiedliwionego opuszczenia nauki przez więcej niż 3 tygodnie,
b) w razie stałego nieusprawiedliwionego nieregularnego uczęszczania do szkoły,
c) w razie, jeżeli uczeń jako repetent nie może z powodu postępów niedostatecznych przejść do klasy wyższej,

d) w razie okazywanego przez ucznia stałego braku pilności.
e) w razie stałego przekraczania regulaminu szkolnego,
f) w razie okazywania przez ucznia krnąbrności wobec nauczyciela lub kierownika, w razie dopuszczenia się kradzieży lub przestępstwa, na tle moralnem, w razie przestępstwa, zagrażającego bezpieczeństwu innych uczniów.

W ostatnich dwuch wypadkach może Kierownik bez uchwały Rady Pedogogicznej zarządzić natychmiastowe wydalenie ucznia ze szkoły.

O każdym wykluczeniu ucznia ze szkoły zawiadamia Kierownictwo szkoły Radę Opiekuńczą szkoły z podaniem motywów wykluczenia.

Wpływ kary na notę z zachowania się ucznia.

§ 22. Odbycie kary wyznaczonej nie usuwa następstwa obniżenia noty z zachowania się ucznia. Poprawienie się ucznia może jednak złagodzić albo nawet w zupełności usunąć te następstwa.

31.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L. O. P. I. 4136. Katowice, dnia 27 lutego 1929 r.

Do

Dyrekcyj seminarjów nauczycielskich, Powiatowych Urzędów Szkolnych i Rad Szkolnych Powiatowych
w Województwie Śląskiem.

W sprawie nadzoru pedagogicznego nad szkołami powszechnemi i seminarjami nauczycielskiemi, zarządzam, co następuje:

Nadzór pedagogiczny obejmuje:

I. **Wiz. Witołd Wysocki,** kierownik Oddziału I nad seminarjami nauczycielskiemi męskiemi 1) w Mysłowicach i 2) w Tarnowskich Górach.

II. **Wiz. Władysław Igielski** nad seminarjami nauczycielskiemi: 1) męskiem w Bobrku, 2) męskiem w Pszczynie, 3) żeńskiem i ochroniarskiem w Mysłowicach, 4) żeńskiem w Cieszynie, 5) żeńskiem w Nowej Wsi, 6) prywatnem ewang. męskiem z językiem wykładowym niemieckim w Bielsku, 7) prywatnem żeńskiem z językiem wykładowym niemieckim S. S. de Notre Dome w Bielsku i nad szkołami powszechnemi i wydziałowemi, położonemi na obszarze powiatu Cieszyn, oraz Powiatowych Urzedów Szkolnych Katowice I i II.

III. **Wiz. Paweł Pszczółka** nad szkołami powszechnemi i wydziałowemi, położonemi na obszarze powiatu Bielsko, oraz Powiatowego Urzędu Szkolnego Katowice IV.

IV. **Wiz. Józef Woynarowski** nad szkołami powszechnemi położonemi na obszarze Powiatowych Urzędów szkolnych Pszczyna I i II, Katowice III.

V. **Wiz. Jan Żemełka** nad szkołami powszechnemi, położonemi na obszarze Powiatowych Urzędów szkolnych Rybnik II i III, Lubliniec i Tarnowskie Góry.

VI. **p. o. Wiz. Jan Mangold** nad szkołami powszechnemi, należącemi do Powiatowych Urzędów Szkolnych Świętochłowice I i II, Królewska Huta i Rybnik I.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1. marca 1929 r.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Regorowicz**
Naczelnik Wydziału Ośw. Publ.

32.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego

Katowice, dnia 13 lutego 1929 r.

W sprawie składu komisji kwalifikacyjnej dla nauczycieli seminarjów i zakładów kształcenia nauczycieli.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dnia 30 stycznia 1929 r. Nr. I-16618/29 powołało na podstawie art. 22 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) w skład Komisji Kwalifikacyjnej dla nauczycieli seminarjów nauczycielskich, Wyższych Kursów Nauczycielskich i innych zakładów kształcenia nauczycieli na okres do dnia 31 sierpnia 1931 r. następujące osoby:

1. p. **Witolda Wysockiego,** wizytatora seminarjów nauczycielskich w charakterze przewodniczącego Komisji;
2. p. **Stefana Chciuka,** dyrektora państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Mysłowicach;
3. p. **Emila Sznapkę,** dyrektora państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Bobrku przy Cieszynie;
4. p. **Józefa Syskę,** nauczyciela państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Mysłowicach;
5. p. **Jana Świderskiego,** nauczyciela państwowego seminarjum nauczycielskiego żeńskiego w Nowej Wsi;
6. p. **Józefa Jasickiego,** nauczyciela państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Bobrku przy Cieszynie;
7. p. **Maksymiljana Apostoła,** nauczyciela państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Tarn. Górach

w charakterze członków Komisji.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz,**
Naczelnik Wydziału Ośw. Publ.

33.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L: O. P. I. 3987. Katowice, dnia 26 lutego 1929 r.

Do

Dyrekcyj państwowych i prywatnych seminarjów nauczycielskich, państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich

w sprawie terminów egzaminu dojrzałości i egzaminów końcowych na W. K. N.

Egzamina dojrzałości w państwowych i prywatnych seminarjach nauczycielskich, oraz egzamina końcowe na państwowych Wyższych Kursach Nauczycielskich Województwa Śląskiego w terminie letnim 1928/29 odbędą się:

1. **Bielsko:** Prywatne seminarjum ewang. męskie — 10 czerwca.
2. **Bielsko:** Prywatne seminarjum żeńskie Sióstr. de Notre Dome — 27 maja.
3. **Bobrek:** Państw. seminarjum naucz. męskie — 3 czerwca.
4. **Cieszyn:** Państw. seminarjum naucz. żeńskie — 12 czerwca.
5. **Mysłowice:** Państw. seminarjum naucz. męskie — 6 czerwca.
6. **Mysłowice:** Państw. seminarjum naucz. żeńskie — 28 maja.
7. **Nowa Wieś:** Państw. seminarjum naucz. żeńskie — 21 maja.
8. **Pszczyna:** Państw. seminarjum naucz. męskie — 18 czerwca.
9. **Tarnowskie Góry:** Państw. semin. naucz. męskie — 27 maja.
10. **Cieszyn:** na Kursie Ochroniarskim S. S. Boromeuszek — 14 czerwca.
11. **Mysłowice:** egzamina końcowe na państwowym Wyższym Kursie Nauczycielskim — 13 czerwca.
12. **Cieszyn:** egzamina końcowe na państwowym Wyższym Kursie Nauczycielskim — 18 czerwca.

Za Wojewodę:
(—) **Dr.Ręgorowicz**
Naczelnik Wydziału Ośw. Publ.

34.

Komisje egzaminacyjne dla urzędników.

Minister W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 12 stycznia 1929 r. Nr. I Prez. 191/29 na zasadzie § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 48) ustanowił przy Śląskim Urzędzie Wojewódzkim na okres dwuletni 1929/30 komisję egzaminacyjną dla kandydatów na stanowiska I kategorji w państwowej służbie administracyjnej w dziale Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, pełniących służbę na terenie Województwa Śląskiego, w następującym składzie:

Przewodniczący:
Dr. Tadeusz Saloni, naczelnik wydziału.

Komisarze egzaminacyjni:
Dr. Marjan Dworzański, naczelnik wydziału
Witold Wysocki, wizytator szkół
Dr. Tytus Zajączkowski, wizytator szkół
Dr. Adam Karczmarski, radca Śl. Urzędu Wojewódzkiego
Ludwik Groniecki, referendarz

35.

WIADOMOŚCI OSOBISTE.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zamianował: **Emanuela Imielę** prowizorycznego urzędnika w VII st. sł. — asesorem w VII st. sł.

Pan Wojewoda przeniósł: **Tadeusza Stocha,** urzędnika ref. VIII. st. służb. do Wydziału Administracyjnego Wojew. Śląskiego.

36.

RUCH SŁUŻBOWY.

w szkolnictwie powszechnem.

Nowomianowani:

A. **Kierownikiem szkoły powszechnej:** Łonicki Władysław w Szopienicach.

B. **Nauczycielem szkoły powszechnej:** Bojówna Marja w Bańgowie.

Przeniesieni:

A. **Nauczyciele szkół powszechnych:** Piękosiówna Bronisława z Radzionkowa do Sadowa, Śpiewakówna Wanda z Boronowa do Kalet, Michalewiczówna Janina z Kryr do Podlesia, Cybulska Marja z Bielszowic do Mikołowa, Kroemekówna Marja z Rudy Śląskiej do Królewskiej Huty. Siwianka Aurela z Chybia do Cieszyna.

Zwolnieni:

A. **Nauczyciele szkół powszechnych:** Akerowa z Pieńczaków Stanisława w Gotartowicach, Gucwowa z Rudów Janina w Wielkich Piekarach, Torowa z Kreidów Helena w Mysłowicach, Chrzanowska z Krügerów Janina w Katowicach, Staszakowa z Wawrów Sydonja w Rybniku, Horkeyowa z Zygmuntowiczów Marja w Radziejowie, Szrombowa z Popiółków Marja w Cieszynie, Janikowa z Raszków Helena w Lipowcu, Jasicka z Piątków Janina w Moszczenicy, Glajcarowa z Pustówków Helena w Komorowicach, Kostecka z Floreków Franciszka w Giszowcu, Piszczkowa z Buczków Marja w Giszowcu, Marcyowa z Bieleckich Stefanja w Królewskiej Hucie, Penconkowa z Żurków Kazimiera w Zawiści, Chudziańska z Szainów Cecylja w Michałkowicach, Domańska z Lizoniów

Bronisława w Wartogłowcu, Gawlikowiczowa z Knoblochów Bronisława w Miedźnej, Szymonowa z Schuligów Walerja w Katowicach, Pogorzelska z Rzepęckich Lucja w Królewskiej Hucie, Chrobokowa z Łabowiczów Marja w Katowicach.

B. **Ochroniarka:** Datczyszynówna Zofia w Jedłowniku.

Emerytowani:

A. **Kierownik szkoły powszechnej:** Sobawa Paweł w Maciejkowicach.

37.

KONKURSY.

Wydział Oświecenia Publicznego ogłasza niniejszem konkurs na następujące posady **kierowników szkół powszechnych:**

2-klasowej szkoły powszechnej (z organistostwem) w **Brzeźcach**,
7- „ „ „ w **Lędzinach**,
4- „ „ „ w **Urbanowicach**.
3- „ „ „ w **Boryni**,
3- „ „ „ w **Cielmicach**,
3- „ „ „ w **Jaroszowicach**,
3- „ „ „ w **Kobielicach**,
3- „ „ „ w **Kopciowicach**,
3- „ „ „ w **Pasieczce**,
3- „ „ „ w **Woli**,
3- „ „ „ w **Przegędzy** (mieszkanie służb., ogród, odległ. od dworca 4 km.),
2- „ „ „ w **Bziu Zameckiem**,
2- „ „ „ w **Golasowicach**,
2- „ „ „ w **Kamionce**,
2- „ „ „ w **Ławkach**,
2- „ „ „ w **Świerczyńcu**,
2- „ „ „ w **Wilkowyjach**,
2- „ „ „ w **Zawadzie**,
2- „ „ „ w **Zarzeczu**,
2- „ „ „ w **Zazdrości**,
2- „ „ „ w **Kłokocinie** (mieszkanie służbowe, ogród).
8- „ „ „ II w **Szopienicach.** Zarazem Wydział Ośw. Publ. unieważnia konkurs umieszczony w Nr. 1. poz. 14 pkt. 3 na posadę kierownika szkoły III w Szopienicach, jako omyłkowo umieszczony.

Termin wnoszenia podań do dnia **30. marca 1929 r.**

38.
ZMARLI.

Goebel Emil emerytowany nauczyciel w Janowie zmarł 12. grudnia 1928 r.

39.
SPROSTOWANIA.

W Nr. 1 z roku bież. umieszczono omyłkowo:

pod poz. 13. Wojewoda Śląski zamianował: Jadwigę Laszczakówne — zamiast Jadwigę Laszczkównę;

pod poz. 15. Zwolnieni B.: Eugenjusz Rohrbach zamiast — Alojzy Rohrbach.

40.
KOMUNIKATY.

Komisja Egzaminacyjna dla Nauczycieli Szkół Powszechnych w Bobrku przy Cieszynie.

Egzamin kwalifikacyjny dla nauczycieli szkół powszechnych z językiem wykładowym polskim i niemieckim rozpocznie się w terminie wiosennym w państwowem seminarjum naucz. męskiem im. Pawła Stalmacha w Bobrku przy Cieszynie **dnia 15 kwietnia 1929 r. o godz. 8 rano** częścią pisemną.

Podania o dopuszczenie do egzaminu wnosić należy do Rady Szkolnej Powiatowej w drodze urzędowej najpóźniej **d 18 marca br.**, która je przedłoży Dyrekcji Komisji do dnia 3 kwetnia br.

Do podań załącza się krótki życiorys z opisem przebiegu wykształcenia, świadectwo dojrzałości względnie kwalifikacyjne, wszystkie dekrety i spis przepisanej lektury pedagogicznej.

Kandydaci nie znani osobiście żadnemu z członków Komisji, przedstawią dowód tożsamości osoby. Podania, które nie są zaopatrzone w przepisane załaczniki, lub które wpłyną do Komisji po wyznaczonym terminie, zwróci się kandydatom bez rozpatrzenia.

Potrzebnych ponadto wyjaśnień udziela Dyrekcja Komisji egzaminacyjnej w godzinach urzędowych.

W Bobrku przy Cieszynie, dnia 6 lutego 1929.

Dyrektor Komisji:
(—) Sznapka Emil.

W sprawie jednorocznego Kursu w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie w roku szkolnym 1929/30.

Dnia 10 września 1929 roku rozpoczyna się w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie (Plac 3 Krzyży 4/6) jednoroczny kurs przygotowania nauczycieli do pracy w szkołach specjalnych dla dzieci anormalnych: głuchoniemych, niewidomych, umysłowo upośledzonych i moralnie zaniedbanych.

O przyjęcie na kurs ten mogą ubiegać się nauczyciele publicznych szkół powszechnych posiadający:

1) pełne kwalifikacje nauczycielskie,
2) conajmniej 3 lata praktyki nauczycielskiej i najwyżej 35 lat życia,
3) odpowiednie zdrowie,
4) znajomość przynajmniej jednego z języków obcych: angielskiego, francuskiego lub niemieckiego.

Słuchacze będą obowiązani poza studjami w Instytucie do pracy pomocniczej w odpowiednich szkołach specjalnych w Warszawie, a po ukończeniu kursu do pracy nauczycielskiej w szkołach specjalnych, wskazany przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przynajmniej w ciągu 3 lat.

Nauczyciele, korzystający z płatnego urlopu dla studjów, którzy po ukończeniu studjów nie wywiążą się z własnej winy z przyjętego obowiązku 3 letniej pracy w szkołach specjalnych, będą obowiązani do zwrotu całorocznego uposażenia.

Z kandydatów, pragnących poświęcić się działowi dla moralnie zaniedbanych, będą mieli pierwszeństwo w przyjęciu do Instytutu ci, którzy obok spełnienia warunków wyżej wymienionych i złożenia egzaminu wstępnego wykażą się jednoroczną przynajmniej pracą z wynikiem dodatnim w jednym z zakładów dla moralnie zaniedbanych.

Podania do Ministerstwa W. R. i O. P. o przyjęcie do Instytutu należy wnosić w drodze służbowej najpóźniej do dnia 1 kwietnia r. b. dołączając do nich:

1) własnoręczny opis życia i pracy dotychczasowej,
2) metrykę urodzenia,
3) świadectwo lekarza urzędowego o stanie zdrowia,
4) oryginalne świadectwa z odbytych studjów,
5) dokumenty stwierdzające czas i rodzaj pracy.

O ostatecznym przyjęciu do Instytutu decydować będzie egzamin, który się odbędzie dnia 30 czerwca r. b. (o godz. 8 rano) w Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, a polegający na zreferowaniu przez kandydata jednej ze wskazanych poniżej książek (stosownie do wyboru przez kandydata):

1. A. Binet — Pojęcia nowoczesne o dzieciach — Przekład M. Szymanowskiej, Warszawa 1919. Bibljoteka Dzieł Wyborowych.

2. Hamaide — Metoda Decroly. Warszawa 1926. Nasza Księgarnia.

3. John Dewey — Szkoła a dziecko — Warszawa. Książnica Atlas. (bez daty).

4. F. Foerster — Szkoła i charakter — Wydanie IV. Warszawa 1919. Gebethner i Wolff.

Kandydaci, których egzamin wypadnie pomyślnie, będą przyjęci do Instytutu, o czem nastąpi osobne zawiadomienie w ciągu miesiąca lipca. Wobec ograniczenia liczby urlopów płatnych na studja kandydaci zechcą zaznaczyć w podaniach, czy nie reflektują na otrzymanie bezpłatnego urlopu na studja. Podania kandydatów Inspektoraty szkolne prześlą Kuratorjom do dnia 5 kwietnia r. b. Kuratorja zaś skierują je do Ministerstwa

W. R. i O. P. z odpowiedniemi wnioskami, opinją o pracy, uzdolnieniach ogólnych i pedagogicznych kandydatów najpóźniej do dnia 25 kwienia r. b. Ministerstwo W. R. i O. P. osobno zawiadomi Kuratorja, którzy ze zgłoszonych kandydatów mają przybyć na egzamin wstępny oraz którzy zostali przyjęci na kurs.

(Nr. II-19126/29).

O warunkach przyjmowania kandydatów na I kurs Państwowego Instytutu Robót Ręcznych w Warszawie.

W roku szkolnym 1929/30, jak i w roku bieżącym, będzie czynny w Warszawie I kurs Instytutu Robót Ręcznych. Na ten kurs będą przyjmowani kandydaci płci obojga, uzdolnieni do rysunków i robót ręcznych, oraz posiadający świadectwa dojrzałości ze szkół średnich lub seminarjów nauczycielskich. Pierwszeństwo przy przyjmowaniu będą miały osoby, mogące się wykazać, oprócz matury, specjalnemi studjami technicznemi lub artystycznemi, ewentualnie praktyką pedagogiczną.

Nauka w Instytucie trwa dwa lata.

Osoby kończące Instytut Robót Ręcznych po dwuletniej praktyce pedagogicznej w charakterze nauczycieli tymczasowych i po zdaniu egzaminu z przedmiotów pedagogicznych otrzymują dyplomy nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich.

Studja w Instytucie Robót Ręcznych obejmują przedmioty następujące: rysunki odręczne, malarstwo akwarelowe, kompozycja, roboty z drzewa, tektury i metalu; wyrób pomocy naukowych; roboty kobiece; kreślenie techniczne; geometrja wykreślna; estetyka form plastycznych; dydaktyka robót ręcznych.

Bliższe szczegóły dotyczące program Instytutu znaleźć można w rozporządzeniu Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7. X. 1924 r. w sprawie studjów i egzaminów z robót, jako przedmiotów nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, w Dzienniku Urzędowym M. W. R. i O. P. Nr. 18 140 z roku 1924.

Podanie o przyjęcie do Instytutu należy składać osobiście lub przesyłać pocztą pod adresem Instytutu Robót Ręcznych (Warszawa, Górczewska 8, gmach Państwowego Instytutu Robót Ręcznych) do dnia 1-go czerwca 1929 roku.

Do podania należy dołączyć następujące dokumenty:

1. Metrykę urodzenia,
2. Fotografję własnoręcznie podpisaną,
3. ;yciorys,
4. Świadectwo dojrzałości, ewentualnie zaświadczenie Dyrekcji szkoły, że kandydat (ka) w czerwcu b. r. przystępuje do egzaminu dojrzałości,
5. Rysunek z natury i kompozycję ornamentacyjną w dowolnej technice (ołówek, akwarelę itp.), świadczące o uzdolnieniu kandydata,
6. Świadectwo lekarskie, stwierdzające pomyślny stan zdrowia kandydata.

W podaniu należy wyraźnie i dokładnie oznaczyć adres kandydata (poczta i telegraf). Przed 15 czerwca b. r. kandydaci zostaną zawiadomieni pod wskazanym adresem, czy zostali dopuszczeni do egzaminu konkursowego z rysunków. Egzamin ten odbędzie się dnia 21 czerwca, o godzi. 9-ej, w gmachu Instytutu (Górczewska 8).

Dyrekcja Instytutu uprzedza kandydatów z prowincji, pragnących wstąpić do Instytutu, że najskromniejsze utrzymanie w Warszawie wynosi od 150 do 200 zł. miesięcznie. Osoby nie posiadające stałych zasiłków w powyższej wysokości, nie powinny przyjeżdżać na studja.

Nauka w Instytucie jest bezpłatna, jednakże słuchacze obowiązani są zwracać koszta zużytych do pracy materjałów, co wynosi 70 zł. rocz.

Słuchacze kształcący się w Instytucie nie mogą liczyć na utrzymanie się w Warszawie ze swej pracy, gdyż zajęcia w Instytucie uniemożliwiają wszelką pracę dodatkową.

(Nr. I. 18796/28).

41.

WYDAWNICTWA.

Dwutygodnik Krajoznawczy Ilustrowany „Ziemia" organ Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, podaje opisy miejscowości z najrozmaitszych okolic kraju, porusza sprawy etnograficzne oraz ochrony przyrody i zabytków. — Nadaje się do bibljotek szkół wszystkich typów.

Redakcja i Administracja: **Warszawa, Karowa 31.** Konto w P. K. O. 2222.

Wydział Oświecenia Publicznego zwraca uwagę na książkę **K. Błaszczyńskiego „Stosunki służbowe nauczycieli".** Cena zł. 6.80, z przesyłką zł. 7.40. Zamówić można w **„Książnicy Przyjaciela Szkoły" Poznań.** Skrzynka pocztowa 98. Nr. konta P. K. O. 202 920.

W sprawie wydawnictwa p. t. „Sochaniewicz K., Nauka historji".

Ministerstwo zwraca uwagę kierowników i dyrekcyj szkół na wydawnictwo p. t.: „Sochaniewicz Kazimierz, Nauka historji. Wskazówki do samokształcenia (Poradnik Nauczycielski t. II), Lwów 1928 K. S. Jakubowski", godne polecenia do bibljotek nauczycielskich szkół powszechzówki dla nauczyciela, chcacego uzupełnić swe wiadomości w dziedzinie historji.

W sprawie wydawn. p. t.: „Peretiatkowicz A., Państwo współczesne".

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę kierowników i dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących na wydawnictwo p. t.: „Peretiatkowicz Antoni dr., Państwo współczesne. Wyd. VI. Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa 1928"; godne polecenia do bibljotek szkolnych jako książka pomocnicza dla nauczycieli przy wykładzie nauki o Polsce współczesnej w klasie VI oraz ustroju mocarstw światowych w klasie VII szkół średnich ogólnokształcących.

(Nr. II. 958/29).

W sprawie książki Tadeusza Teslera: Zarys ustroju i władz państwowych Związku S. R. R.

Ministerstwo zwraca uwagę kierowników i dyrekcyj szkół na wydawnictwo p. t.: **Teslar Tadeusz,** Zarys ustroju i władz państwowych Zw. S. R. R. Nakł. Tow. wydawniczego Strzelczyk i Kąsinowski, Warszawa 1928. Książka, zawierająca dużo wiadomości, skądinąd w piśmiennictwie polskiem nieznanych i trafnie oświetlająca sprawy, zasługuje na polecenie do bibljotek nauczycielskich.

(Nr. II. 18618/28).

W sprawie literatury radjowej.

Ministerstwo zwraca uwagę kierowników i dyrekcyj szkół na następujące wydawnictwa:

Jeżewski M. Dr., Radjotelefonja i radjotelegrafja. Część teoretyczna i część praktyczna. Wyd. III. Wyd. M. Arcta w Warszawie 1927;

Jeżewski M. i Janik A. A. Radjoodbiorniki lampowe. Wyd. M. Arcta w Warszawie 1927;

Machcewicz Jan i Hubert Tadeusz, Zasady radjotelegrafji i radjotelefonji. Wyd. II. Warszawa. Wyd. Księgarnia J. Lisowskiej 1929, godne polecenia, ze względu na poprawne ujęcie naukowe i jasne rozwinięcie tematu do bibljotek nauczycielskich szkół średnich ogólnokształcących oraz technicznych.

(Nr. II. 18613/28).

W sprawie książki Prof. H. Mościckiego i S. Łozy p. t.: „Czyn Dziesięciolecia“.

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę dyrekcyj szkół na książkę profesora Henryka Mościckiego i Stanisława Łozy p. t: „Czyn Dziesięciolecia“, krótki rys historyczny pierwszego dziesięciolecia niepodległej Polski, nakładem Lucjana Złotnickiego w Warszawie. Książkę tę, jako stojącą znacznie wyżej od innych podobnych broszur okolicznościowych, Ministerstwo W. R. i O. P. zaleca do bibljotek szkół powszechnych i średnich.

(Nr. O. Prez. 7425/28).

W sprawie „Księgi sprawozdań rocznych ze stanu wychowania fizycznego“.

Polecona przez Ministerstwo „Księga sprawozdań rocznych ze stanu wychowania fizycznego“ jest do nabycia w Polskiej Składnicy Pomocy Szkolnych w Warszawie, Nowy-Świat 33, w cenie 3 złote 50 gr.

Nr. I. WF. 384/29).

W sprawie literatury lotniczej.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę Dyrekcyj i kierowników szkół średnich ogólnokształcących, technicznych oraz powszechnych na książkę p. t.:

Abżółtowski S., Lotnictwo w wojnie współczesnej. Warszawa. Nakład. Ligi Obrony Powietrznej Państwa, żywy i popularny wykład zastosowania lotnictwa na wojnie, godny polecenia do bibljotek nauczycielskich oraz na książkę p. t.:

Woyna Wojciech, Modelarstwo lotnicze. Nakł. Komitetu Stołecznego L. O. P. P. Warszawa 1925, podręcznik modelarstwa jedyny w naszej literaturze, wydany bardzo starannie, godny polecenia do bibljotek nauczycielskich przy szkołach wyżej wymienionych oraz rzemieślniczo-przemysłowych.

(Nr. II. 18123/28).

W sprawie książki M. Grotowskiego: Michał Faraday. Jego życie i dzieło 1791—1867.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę kierownictw i dyrektorów szkół na wydawnictwo p. t.:

Grotowski M. Michał Faraday. Jego życie i dzieło 1791—1867, z 21 rycinami w tekście. Nakł. Księgarni Św. Wojciecha 1928 r. Poznań-Warszawa-Wilno-Lublin, godne polecenia do bibljotek nauczycielskich przy szkołach średnich ogólnokształcących oraz technicznych, ze względu na żywość układu, uwypuklenie istotnych cech myśli naukowej oraz wysokie zalety stylu.

(Nr. II. 18334/28).

W sprawie książki p. t.: „Budowa terenów i urządzeń sportowych".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, średnich szkół zawodowych oraz nauczycieli wychowania fizycznego na książkę pod tytułem: „Budowa terenów i urządzeń sportowych" — praca zbiorowa. — Książka ta stanowi źródłową i wszechstronnie ujętą pracę, napisaną przez najwybitniejszych fachowców polskich w danych dziedzinach sportu, tyczącą budownictwa sportowego, jak sale ćwiczebne, boiska, korty tennisowe, kąpieliska, pływalnie, przystanie wioślarskie, tory saneczkowe, domy wycieczkowe, schroniska turystyczne i wiele innych. Wydawnictwo Głównej Księgarni Wojskowej, Warszawa 1928 r., str. 566, cena 35 złotych.

(Nr. O. H. fiz. 832/28).

W sprawie dwutygodnika „Naród i Wojsko".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę dyrekcyj szkół średnich i seminarjów nauczycielskich na dwutygodnik p. t. „Naród i Wojsko", pod redakcją Wł. L. Everta, Warszawa, Orla 6. Wydawnictwo powyższe nadaje się do bibljotek hufców szkolnych.

(Nr. O. H. fiz. 1191/28).

Tłoczono w Drukarni Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego